

ŽELEZAR

1957

10

Železar - Glasilo delovnega kolektiva Železarne Jesenice. Oktober št. 10. Leto VI. Izdaja tovarniški odbor sind. podružnice ŽJ. Odgovorni urednik Janko Burnik, Obrtniška 31. Ureja uredniški odbor: Verdnik Janko, Pintar Anton, Saksida Ivan, Budja Milan, Varl Jože, Treven Franc, ing. Marolt Milan, Noč Miro, Magolič Miloš, Kobentar Bine, Žagar Edo. Naslov uredništva: Uredništvo »Železarja«, Tehniški muzej Železarne Jesenice, telef. 271. Dopise in fotografije pošljite na naslov uredništva do vsakega 10. v mesecu. Rokopisi se ne vračajo. Tiskala tiskarna »Gorenjski tisk« v Kranju. Klišeje izdelala klišarna »Gorenjskega tiska« v Kranju.

V cevarni — Naslovna in zadnja stran ovitka sta delo akademskega slikarja J. Torkarja.

Državljeni socialistične Jugoslavije

Volitve v občinske in okrajne ljudske odbore, ki bodo oktobra in novembra letos, bodo ne samo izraz volje ljudstva, ki voli svoje predstavnike v organe ljudske oblasti, temveč tudi pregled vseh naših uspehov v izgradnji socializma in socialističnih družbenih odnosov kakor tudi v dosedanji izgradnji socialističnih komun.

Z uspešno izgradnjo socialističnih družbenih odnosov v državi ter z dosledno borbo za neodvisnost in socializem je naša država pridobila v svetu velik ugled. Jugoslavija je pomemben moralno - politični činitelj sodobnega napredka socialističnega razvoja v svetu in aktiven sodelavec v naporih za napredek socialistične misli in prakse.

Volitve v občinske in okrajne ljudske odbore bodo v času, ko se ljudstva vsega sveta borijo za to, da odstranijo vojno nevarnost in okrepijo mir na svetu.

Naša država je ena od najaktivnejših pobornikov politike aktivne miroljubne koeksistence med narodi, brezkompromisni borec za mir, za čimprejšnje uresničanje splošnih teženj človečanstva, za razorožitev in odstranjevanje nevarnosti nuklearne vojne, za enakopravne odnose med narodi in državami, za dosledno spoštovanje suverenosti vsake države.

Taka zunanja politika naše države je dobila veliko priznanje v svetu in v praksi je pokazala, da razlike v družbenih sistemih in političnih koncepcijah ne predstavljajo zapreke za dobre in prijateljske odnose med državami.

Jugoslavija je danes ena tistih držav, ki je z velikim številom držav sveta razvila zelo plodno in raznovrstno sodelovanje na političnem, ekonomskem in kulturnem področju.

Dosegli smo velike uspehe v našem gospodarskem razvoju. Nacionalna proizvodnja naše države raste iz leta v leto. Od zadnjih volitev do danes smo povečali industrijsko proizvodnjo za 74 odstotkov. V prvi polovici letošnjega leta je industrijska proizvodnja narasla za 19 odstotkov v primeri s proizvodnjo v istem obdobju lanskega leta. V zahvalo precejšnjim sredstvom, ki smo jih vložili za razvoj kmetijstva, in po zaslugi naše politike za razvoj socialističnih odnosov na vasi so doseženi prvi resni uspehi tudi v kmetijski proizvodnji.

Uspehi v gospodarskem razvoju naše države so neločljivo povezani s prizadevanji, da zgradimo nove socialistične odnose, in zlasti z eno največjih pridobitev naše socialistične revolucije — z delavskimi sveti. Samoupravljanje proizvajalcev v gospodarstvu kakor tudi samoupravljanje državljanov v družbenem življenju nasploh je postala osnova celotnega našega gospodarskega in družbenega sistema, ki osvobaja ustvarjalne sile delovnih ljudi, združuje njihov osebni interes s splošnim in hkrati omogoča

skupnosti načrtno usmerjanje gospodarskega razvoja. Ti uspehi predstavljajo trdno osnovo za nadaljnje dviganje družbenega in osebnega standarda, ki že v letošnjem letu kaže znaten napredek.

Državljeni in državljanke! Velik korak v razvoju socialistične demokracije predstavlja preraščanje občin v socialistične komune in njihovo združevanje v okrajno skupnost komun. Občina je postala osnovna družbeno-ekonomska in osnovna celica politične ureditve Jugoslavije.

V dosedanjem razvoju komun je zgrajen demokratični sistem, poosebljen v ljudskih odborih, v njegovih svetih, zborih volivcev, delavskih svetih in drugih organih družbenega upravljanja. V tem sistemu in njegovem nadaljnjem izpopolnjevanju imajo delovni ljudje veliko odgovornost in hkrati možnost, da upravljajo z razvojem gospodarstva na svojem področju ter z graditvijo mreže gospodarskih, prosvetnih, kulturnih, zdravstvenih in drugih socialnih ustanov.

Z ustvarjanjem investicijskih, stanovanjskih, kmetijskih, raznih socialnih in drugih skladov se krepi in širi ekonomska osnova komune, ki omogoča delovnim ljudem, da razvijajo svoje gospodarstvo in materialne pogoje življenja nasploh. S tem pa proces razvoja novih občin, okrajev še ni končan. V prihodnjem obdobju bodo dobivali tudi ljudski odbori in drugi organi samoupravljanja v komuni večje zakonske in materialne možnosti za razvoj iniciative v izgradnji gospodarstva, izboljšanja zdravstvenih, stanovanjskih in kulturnih pogojev življenja delovnih ljudi.

Z izgradnjo komun nastajajo pogoji, da državljeni neposredno sodelujejo pri upravljanju najrazličnejših družbenih del, da vsklajajo svoje individualne interese s splošnimi. Komuna postaja tudi najbolj množična šola socialistične demokracije, saj socialistični družbeni odnosi prihajajo do veljave neposredno z aktivnostjo samih delovnih ljudi.

Državljeni, te volitve bodo doprinesle h krepitvi in nadaljnjemu izpopolnjevanju demokratičnega sistema v komuni. Delo vseh organov komune — ljudskih odborov, njihovih svetov, upravnih organov itd. je javno in podvrženo kritiki državljanov ter njihovih organizacij. Odgovornost odbornikov pred volivci postaja vse večja in stvarnejša. Pravilno uporabljanje sistema komunalne samouprave, vedno večja aktivnost zborov volivcev bo sto tisočem državljanom dala novo spodbudo za konstruktivno in aktivno sodelovanje pri upravljanju z našo skupnostjo.

V prihodnjem obdobju bo nadaljnja izgradnja stanovanjskih skupnosti ena izmed dolžnosti ljudskih odborov. Stanovanjske skupnosti postajajo pomembna ustanova v našem demokratičnem sistemu, ki služi ne samo reševanju socialnih problemov,

temveč povečuje tudi vpliv državljanov na delo oblastvenih organov.

Obdobje, za katero bomo izvolili nove odbornike, je obdobje nadaljnega boja za dviganje življenjskega standarda. Ta borba je neločljiva od naših naporov, da se dvigne produktivnost dela, da z lastnim delom ustvarimo nova sredstva, potrebna za zboljšanje življenjskih pogojev delovnih ljudi. Od prizadevanja vsakega posameznika, od njegove vsestranske aktivnosti je odvisno, kako hitro in uspešno bomo zgradili naš družbeni sistem, dvignili gospodarsko moč naše države, rešili komunalne in vse druge probleme.

Uspešen gospodarski razvoj komune, reševanje stanovanjskega vprašanja, osnivanje prosvetnih, zdravstvenih in socialnih ustanov, razvoj prometa, izgradnja energetskih virov in drugih materialnih pogojev, napredek občine in okrajev je odvisen tudi od tega, koliko bodo ljudski odbori vsklajevali svojo dejavnost z interesi celotne družbene skupnosti.

Napredek kmetijstva in razvoj socialističnih odnosov na vasi je ena od osnovnih nalog ljudskih odborov. To nalogo bomo uresničili z borbo za večjo produktivnost, s pomočjo hitrega in vsestranskega uvažanja sodobnih znanstvenih in tehničnih dosežkov, ter tako, da bomo naše podeželje iztrgali iz zaostalosti, konservatizma, neznanja, predsodkov in vseh škodljivih ostankov preteklosti.

Državljeni, ljudski odbori morajo posvetiti večjo pozornost komunalnim in urbanističnim problemom kakor tudi nasploh videzu svojega kraja, saj je od njihovega skupnega prizadevanja odvisno, koliko bo življenje v mestu ali na vasi kulturno in prijetno.

DELOVNI LJUDJE,

s temi volitvami prvič volite v občinah svoje predstavnike v svete proizvajalcev.

Sveti proizvajalcev v občinskih odborih bodo organi, preko katerih bodo delavci v gospodarskih organizacijah in kmetijski proizvajalci neposredno vplivali na vodenje ekonomske politike komune, na izdelavo in uresničenje gospodarskih načrtov, na uveljavljanje pravic delovnih ljudi v gospodarskih in združnih organizacijah. Sveti proizvajalcev bodo organ, preko katerega bodo delavski sveti in skupščine zadrug lahko direktno vplivale na razvoj komune in reševanje njenih problemov.

DELOVNO LJUDSTVO,

naj volitve v občinske in okrajne ljudske odbore spodbudijo vse volivce za nadaljnje napore in nove uspehe v razvoju socialistične demokracije.

Naj bodo te volitve novo mogočno potrdilo nezlomljive volje jugoslovanskih narodov za krepitev neodvisnosti naše države, njene nezlomljive miroljubne politike in mednarodnega sodelovanja.

S svojim množičnim sodelovanjem pri teh volitvah še enkrat potrdite pravilnost politike, ki je delavski razred in narode Jugoslavije spremenila v neposrednega upravljalca družbene proizvodnje,

razdelitve in ostalih družbenih del, delovnim kmetom pa odprla pot k uspešni preobrazbi kmetijstva. S pomočjo okrepitev zadrug in krepitev socialistično družbenih odnosov na vasi je ta politika spremenila Jugoslavijo v naprednejšo kmetijsko in industrijsko državo.

DRŽAVLJANI IN DRŽAVLJANKE,

podprite na zborih volivcev tiste kandidate, ki so s svojim dosedanjim delom in z nesebičnim prizadevanjem, s svojo sposobnostjo, politično zavestjo in z zrelostjo dajali najboljše jamstvo, da se bodo občine razvijale, da bodo delovale za delovne ljudi in za splošne interese naše socialistične skupnosti. Volite tiste, ki jim je za enotnost in enakopravnost jugoslovanskih narodov, za njihovo blaginjo in družbeni napredek, za nedotakljivost človeškega dostojanstva in človeške osebnosti.

To so prve volitve, pri katerih bodo odbornike za okrajne ljudske odbore volili občinski ljudski odbori iz svoje sredine. Da bi bil okrajni ljudski odbor v pravem smislu skupni organ vseh občin na svojem področju, da bi okraj postal resnična skupnost komun — naj bodo vsi kandidati za odbornike taki ljudje, ki bodo skrbeli za napredek in interese svojih občin v okviru interesov okraja ter jih vsklajevali z interesi razvoja naše socialistične skupnosti.

DRŽAVLJANI SOCIALISTIČNE JUGOSLAVIJE,

aktivno sodelovanje deset tisočev mladih ljudi na najrazličnejših področjih družbenega upravljanja predstavlja vedno bolj smeli prenos večjih in določenih družbenih odgovornosti na mladino. Volitve mladih ljudi v občinske in okrajne ljudske odbore bodo pomagale ne samo pri hitrejšem in popolnejšem razvoju fantov in deklet v aktivne in odgovorne družbene delavce, temveč bodo tudi vnesle v ljudske odbore polet in ustvarjalnost mlade generacije.

MLADI VOLIVCI,

vi, ki prvič sodelujete pri volitvah organov ljudske oblasti, pojdite vsi na volitve in pokažite, da je naša mladina dosleden bорец za socialistični razvoj države.

DRŽAVLJANI IN DRŽAVLJANKE,

delovne žene vedno bolj sodelujejo pri izgradnji komunalnih ustanov in v političnem življenju komune ter tako izpolnjujejo pogoje za resnično družbeno enakopravnost. Naj se požrtvovalnost, vztrajnost in aktivno prizadevanje deset tisočev žena v raznih nalogah družbenega upravljanja izrazi tudi pri volitvah odbornikov za občine, okraje in svete proizvajalcev.

ORGANIZACIJE IN ČLANI SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA JUGOSLAVIJE!

Člani sindikatov, Ljudske mladine, ženskih društev, naše politične, družbene, strokovne in druge organizacije opravljajo pomembno nalogo v razvoju naše države, posebno pa v sistemu samouprave. S svojo aktivnostjo v pripravah za volitve in z odhodom na volišče si prizadevajte, da bodo v ljudske odbore izbrani najboljši člani vaših organizacij.

Uspehi, ki jih je dosegla naša država v socialistični izgradnji, so doseženi pod vodstvom Zveze komunistov Jugoslavije. Naj člani Zveze komunistov Jugoslavije s svojo aktivnostjo tudi pri volitvah kot doslej pokažejo visoko stopnjo zavesti, odgovornosti in prizadevanja.

DRŽAVLJANI IN DRŽAVLJANKE JUGOSLAVIJE!

Naj se v predvolilni aktivnosti na vseh sestankih, zborih volivcev, konferencah in v vseh drugih akcijah ob volitvah močno manifestira bratstvo in enotnost jugoslovanskih narodov.

VSI NA VOLITVE V LJUDSKE ODBORE!

VOLIMO V LJUDSKE ODBORE NAJBOLJŠE BORCE ZA SOCIALIZEM!

ŽIVELA FEDERATIVNA LJUDSKA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA!

SOCIALISTIČNA ZVEZA DELOVNIH LJUDI JUGOSLAVIJE

Našim kandidatom

želimo pri nedeljskih volitvah veliko uspehov

NAŠI KANDIDATI

OBČINSKI ZBOR

I. volilna enota — Rateče

1. Makovec Alojz, roj. 21. 1. 1921, posestnik v Ratečah
2. Rogar Alojzij, roj. 30. 6. 1915, Rateče
3. Kavalar Anton, roj. 4. 6. 1914, posestnik v Ratečah
4. Mlinar Maks, roj. 14. 12. 1918, kovač-varilec, sedaj zaposlen v obratu Cevalne — Železarna Jesenice

II. volilna enota — Kranjska gora

5. Gregori Franc, roj. 4. 12. 1901, posestnik v Podkorenu
6. Žerjav Franc, roj. 20. 8. 1898, Kranjska gora, uslužbenec Gozdne uprave na Jesenicah
7. Kristan Milan, roj. 18. 2. 1920, Ljubljana, elektrotehnik, sedaj glavni direktor Železarne Jesenice
8. Černe Vid, roj. 5. 3. 1926, Kranjska gora, posestnik
9. Oitzl Boris, roj. 22. 6. 1928, Kranjska gora, uslužbenec v hotelu Vitranc
10. Pečar Miha, roj. 23. 9. 1900, Kranjska gora, kmečki delavec

Makovec Alojzij

Kavalar Anton

Rogar Alojzij

Mlinar Maks

Gregori Franc

- III. volilna enota — Gozd**
11. Robič Andrej, roj. 26. 3. 1898, Gozd, posestnik
  12. Robič Ciril, roj. Gozd, posestnik

IV. volilna enota — Dovje

13. Potočnik Janez, roj. 29. 11. 1899, Dovje, posestnik
14. Mertel Kristijan, roj. 15. 12. 1916, Dovje, sedaj delovodja na prometnem oddelku v Železarni Jesenice

V. volilna enota — Mojstrana

15. Košir Jože, roj. 17. 6. 1920, Mojstrana, met. ind. tehnik, zaposlen v Železarni Jesenice, kapitalna izgradnja
16. Delavec Cveto, roj. 9. 9. 1927, Mojstrana, ključavničar v MIŠ Železarne Jesenice
17. Brojan Anica, roj. 13. 3. 1912, gospodinja v Mojstrani
18. Dolžan Ivan, roj. 20. 5. 1913, Mojstrana, ključavničar, sedaj upravnik doma S. Marinkovič

VI. volilna enota — Hrušica

19. Brun Berti, roj. 7. 9. 1923, Hrušica, ind. tehnik, sedaj zaposlen v obratu Jeklovlek, Železarne Jesenice
20. Zajec Jože, roj. 18. 7. 1908, gradbeni tehnik, zaposlen pri podjetju za vzdrževanje proge na Jesenicah

VII. volilna enota — Rovte

21. Klinar Franc, roj. 28. 4. 1921, Plavški rovt, posestnik
22. Žvab Martin, roj. 6. 11. 1924, Jav. rovt, zaposlen v obratu Javornik III, Želez. Jesenice

VIII. volilna enota — Plavž

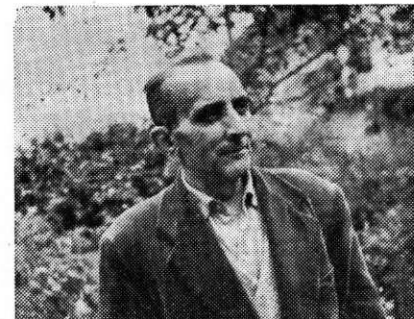
23. Brun Viktor, roj. 17. 3. 1913, Hrušica, železostругar, sedaj šef personalnega oddelka Železarne Jesenice
24. Peternel Ivan, roj. 17. 1. 1920, strojnik, zaposlen v železniški kurilnici na Jesenicah
25. Kozar Ivanka, roj. 8. 8. 1914, strojepiska na rešilni postaji Jesenice
26. Vidali dr. Primož, roj. 14. 1. 1928, Mengeš, zdravnik v jese- niški bolnišnici

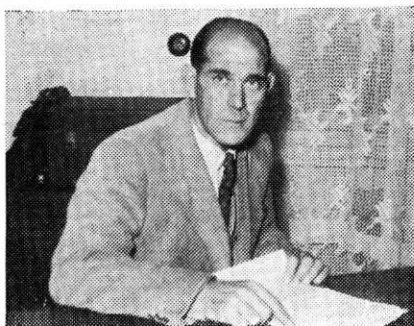
Oitzi Boris

Robič Ciril

Zerjav Franc

Kristan Milan

Potočnik Janez

Černe Vid

Mertel Kristijan

Košir Jože

Delavec Cveto

Brojan Anica

Dolžan Ivan

27. Strajnar Anton, roj. 13. 1. 1904, Loke, komercialist, zaposlen pri podjetju »Delikatesa« Jesenice
28. Dugar Jože, roj. 21. 4. 1912, Ročnij, zidarski delovodja pri SGP »Sava« Jesenice

IX. volilna enota — Središče

29. Ščavničar Ivo, roj. 26. 4. 1925, Štrigova, dipl. met. tehnik, sedaj sekretar Občinskega komiteja ZKS na Jesenicah
30. Dimnik Maks, roj. 12. 10. 1916, Rečica, strojni tehnik, sedaj šef kapitalne izgradnje pri Železarni Jesenice
31. Ramuš Zdravka, roj. 4. 1. 1924, Jesenice, višji komercialist, sedaj direktor Komunalne banke na Jesenicah
32. Šifrer prof. Janez, roj. 19. 5. 1922, Ljubljana, profesor na jeseniški gimnaziji

Klinar Franc

Žvab Martin

X. volilna enota — Ukova

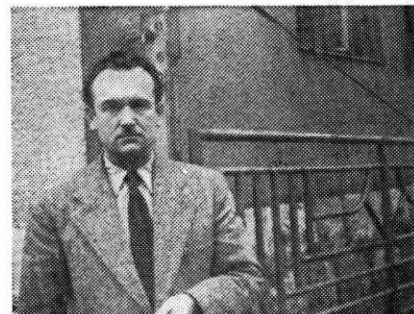
33. Tepina Franc, roj. 10. 1. 1913, Jesenice, sedaj šef likvidature pri Železarni Jesenice
34. Rebernik Franc, roj. 25. 11. 1914, Voglje, knjigovodja, zaposlen v centralnem skladišču Železarne Jesenice

XI. volilna enota — Sava

35. Božič Lojze, roj. 8. 5. 1904, delovodja v martinarni, Železarne Jesenice
36. Teržan Franja, roj. 24. 11. 1920, Laško, sedaj uslužbenka na knjigovodstvu pri Železarni Jesenice
37. Varl Jože, roj. 6. 4. 1926, Kamna gorica, vzgojitelj, internat MIŠ
38. Torkar Henrik, roj. 10. 7. 1910, Tolmin, sedaj delovodja v martinarni
39. Lavsegar Jaka, roj. 8. 7. 1895, upokojenec
40. Žvan Franc, roj. 28. 8. 1925, učitelj na Jesenicah
41. Čop Cveta, roj. 16. 1. 1919, zaposlena v Mestni pekarni Jesenice

Brun Viktor

Peternel Ivan

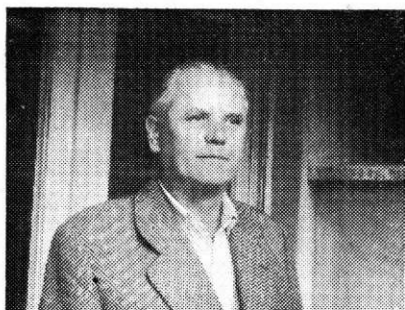

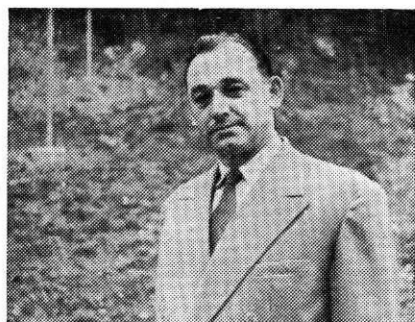
Kozar Ivanka

Vidali dr. Primož

Strajnar Anton

Dugar Jože

42. Kavčič Ančka, roj. 27. 5. 1904, poslovodja gostišča pri kino-podjetju na Jesenicah

XII. volilna enota — Stara Sava

43. Pogačar Ivan, roj. 17. 9. 1923, Smokuč, cestni nadzornik pri upravi Komunalne službe Jesenice
44. Berce Albina, roj. 16. 2. 1914, Jesenice, učiteljica na osnovni šoli Jesenice
45. Noč Franc, roj. 19. 7. 1910, sedaj delovodja v obratu žičarna, Železarna Jesenice

Ščavničar Ivo

XIII. volilna enota — Podmežaklja

46. Mrak Anton, roj. 13. 6. 1921, Bela peč, delavec v predelovalnih obratih Železarne Jesenice
47. Verdnik Janko, roj. 18. 12. 1910, Jesenice, elektro varilec, sedaj šef avtogaraže Železarne Jesenice
48. Lasnik Anton, roj. 19. 6. 1906, Jesenice, predelavec, zaposlen v obratu žebjarne — Železarne Jesenice
49. Balanč Marija, roj. 22. 5. 1921, Jesenice, sedaj uslužbenka v Zdravstvenem domu na Jesenicah
50. Lazar Kondrad, roj. 4. 9. 1907, mizar na Jesenicah, Savsko nabrežje 9
51. Budja Milan, roj. 1. 8. 1924, Kobilje, komercialist, zaposlen na odd. za uvoz in izvoz Železarne Jesenice

Dimnik Maks

Sifrer prof. Janez

XIV. volilna enota — Javornik

52. Treven Franc, roj. 8. 10. 1912, Jesenice, sedaj delovodja v valjarni tanke pločevine na Javorniku
53. Nemec Štefan, roj. 25. 2. 1931, Javornik, strojni tehnik, zaposlen na energijskem oddelku Železarne Jesenice
54. Dolinar Maks, roj. 3. 9. 1904, Blejska Dobrava, sedaj predsednik ObLO Jesenice
55. Svetina Jakob, roj. 30. 6. 1920, Koroška Bela, po poklicu galvanizer, sedaj zaposlen v obratu Javornik IV

Tepina Franc

Rebernik Franc

56. Cenček Edi, roj. 13. 8. 1915, Jesenice, stroj. ključavničar, sedaj glavni mehanik Železarne Jesenice
57. Mihajl Boris, roj. 10. 6. 1923, Krško, po poklicu električar, sedaj zaposlen pri podjetju »Radio servis« na Jesenicah
58. Hrastar Franc, roj. 25. 1. 1926, sedaj zaposlen pri Kapitalni izgradnji Železarne Jesenice
59. Zevnik Marija, roj. 26. 9. 1927, Jesenice, uslužbenka v MIŠ Jesenice

Berce Albina

XV. volilna enota — Koroška Bela

Božič Ljeto

60. Smolej Zdravko, roj. 29. 12. 1912, Selo, sedaj zaposlen v glavni pisarni Železarne Jesenice
61. Praprotnik Vinko, roj. 16. 7. 1925, Potoki, zaposlen v valjarni 2400 na Javorniku
62. Hribernik Avgust, roj. 23. 8. 1912, Koroška Bela, sedaj zaposlen kot delovodja v valjarni 2400 na Javorniku
63. Palošnik Jože, roj. 19. 9. 1933, Jesenice, zaposlen v strugarni valjev na Javorniku
64. Kreuzer Anica, roj. 4. 4. 1931, Jesenice, vzgojiteljica v otroškem vrtcu na Koroški Beli

Noč Franc

Varl Jože

XVI. volilna enota — Blejska

Dobrava

65. Grilc Franc, roj. 22. 12. 1920, Poljšica, delavec v skladišču valjarne Javornik
66. Stare Dušan, roj. 24. 2. 1928, Blejska Dobrava, zaposlen v Železarni Jesenice
67. Pukl Franc, roj. 9. 9. 1906, Topoljšica, ključavničar, sedaj delovodja v adjustaži Javornik I
68. Praprotnik Alfonz, roj. 2. 8. 1906, Potoki, sedaj zaposlen v obratu opekarna, Železarna Jesenice

Mrak Anton

Torkar Henrik

XVII. volilna enota — Žirovnica

69. Pšenica Janko, roj. 26. 10. 1908, Jesenice, ind. poslovođa, direktor HC Moste

Verdnik Janko

Balanč Marija

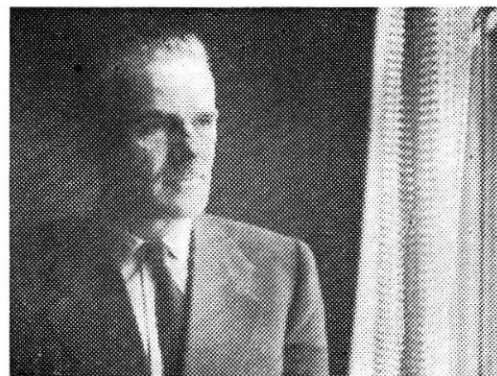
70. Pretnar Franc, roj. 23. 1. 1909, sedaj zaposlen v obratu Jav. I

71. Žibert Stanko, roj. 24. 7. 1931, Breg, kmečki delavec

XVIII. volilna enota — Selo

72. Lakota Anton, roj. 15. 12. 1916, Mojstrana, delavec v Železarni Jesenice

73. Mežnarc Ivan, roj. 5. 2. 1927, Selo, delavec v Mehanični delavnici Železarne Jesenice

Dolinar Maks

Budja Milan

XIX. volilna enota — Vrba

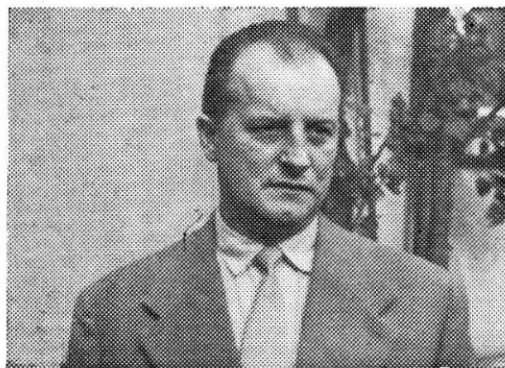
74. Javh Stanko, roj. 29. 7. 1927, Doslovče, sedaj zaposlen v valjarni 2400 na Javorniku

75. Čop Ivan, roj. 1. 3. 1914, Rodine, delavec, sedaj zaposlen pri Kmetijski zadrugi v Žirovnici

76. Copic Tončka

Svetina Jakob

Treven Franc

NOVI ODBOR

pred odgovornimi nalogami

Zbori volivcev, s katerimi smo pravkar zaključili, so nam nakazali vrsto nalog in vrzeli v našem gospodarstvu občine, predvsem pa na področju komunalnih naprav in naprav splošnega družbenega značaja. Res je, da se je o teh pomanjkljivostih že prej govorilo, vendar finančna sredstva, s katerimi je razpolagal in s katerimi razpolaga ObLO, niso dovoljevala, da bi pristopili k vsesplošni ureditvi teh problemov. Pomanjkljivost je bila tudi v tem, ker se ni načrtovalo v zadostni meri, ker ni bilo zadovoljive orientacije, ki bi na eni strani dajala upanje našim volivcem, na drugi strani pa res sistematično, po sprejetem načrtu reševala probleme. Pa še nekaj. Pri taki sistematični politiki reševanja problemov znotraj občine bi prišlo vsekakor do bolj tesnega sodelovanja med gospodarskimi organizacijami in občino, kakor tudi od strani volivcev, ki so pripravljeni sodelovati na urejanju svojega mesta, oziroma občine.

Na osnovi zgornjih dejstev se je občinski odbor SZDL odločil, da s pomočjo organov ObLO izdela orientacijski program razvoja in gradenj v občini za dobo 10 let. Program je obsežen in ga ni mogoče v celoti objaviti v Železarju, zaradi tega bom skušal opisati samo nekatere značilnosti, ki jih program vsebuje in pa tiste, ki najbolj tarejo naše prebivalstvo. Program obdeluje 10 poglavij in sicer: industrijo, trgovino, obrt, gostinstvo in turizem, komunalno dejavnost, kmetijstvo, varstveno in zdravstveno politiko, šolstvo, kadrovske probleme in delo organov državne uprave.

V industrijski panogi nas vsekakor najbolj zanima razvoj Železarne. V programu Železarne so predvidene precejšnje investicije, ki pa imajo značaj rekonstrukcij ali zamenjave. Za vse omenjene investicije pa se predvideva, da bodo povečale bruto produkt od 24.850.000.000, kolikor znaša v

Nemec Štefan

letu 1957 na 27.500.000.000 po dovršenih investicijah, saj bo samo proizvodnja bele pločevine vrgla na leto preko 1 milijarde dohodkov, v katerem je zajeto 295 milijonov dobička. Naprava za briketiranje drobne rude, pa bo zmanjšala proizvodne stroške za preko 100 milijonov na leto. Značilno in ugodno pa je to, da se pri povečanju bruto produkta v istem sorazmerju ne bo povečalo število zaposlenih, namreč predvideva se povečanje le za 50 ljudi. Tudi za narodni dohodek se predvideva, da bo porastel na 10 milijard 240 milijonov din, kar pomeni na 1 zaposlenega 1.700.000 din, sorazmerno s tem pa tudi plačni fond in ostali fondi, ki ostanejo v podjetju ali občini.

Kar se tiče ostalih podjetij industrijske stroke (Podjetje za vzdrževanje proge, HC Moste, Elektro gospodarstvo Žirovnica) imajo predvidene le manjše investicije, so pa tudi odvisne od višje gospodarske ustanove, v katerih sklopu se nahajajo.

Naslednje področje, ki pri nas ni urejeno in povzroča precejšnje nezadovoljstvo prebivalcev — je trgovina. Če na splošno pogledamo sliko trgovine, bi lahko rekli, da je zadovoljiva, saj imamo v občini 48 trgovskih podjetij s 118 prodajalnami in z 290 zaposlenimi, kar pomeni, da na eno prodajalno odpade 202 prebivalca, na 1 zaposlenega pa 99 prebivalcev. Toda ti pokazatelji ne dajo stvarne slike v trgovski mreži, ker prodajalne niso enakomerno porazdeljene. Druga težava v trgovini pa je ta, da je od skupnih 118 trgovskih poslovnih prostorov 91 last privatnikov in samo 27 družbena last.

Na osnovi takega stanja in na osnovi potreb program bodočih gradenj predvideva precejšnje investicije v trgovini, ki pa bodo lahko realizirane samo takrat, če bodo sodelovale vse gospodarske organizacije. Prioriteta gradenj pa je predvidena takole:

I. prioriteta: Tržnica na Jesenicah, trgovina na Javorniku, trgovina na Plavžu, trgovina na Blejski Dobravi, trgovska zgradba ob banki, trgovine v Kranjski gori, Podkorenu in Ratečah.

II. prioriteta: Gradnja pasaznih trgovin na Gosposvetski cesti in trgovin na Koroški Beli.

III. prioriteta: Gradnja trgovske hiše — veleblagovnice na Jesenicah.

Poleg tega so v prvi prioriteti predvidene tudi adaptacije v tiste obstoječe lokale, kjer se to pokaže rentabilno. Po tem vrstnem redu in s tesnim sodelovanjem vseh gospodarskih organizacij lahko pričakujemo rešitev trgovskega problema v naši občini, seveda v določenem obdobju, ki bo toliko krajši, kolikor več bo sredstev v ta namen.

Še bolj problematična pa je v naši občini obrt. Vseh obrtnih delavnic imamo 149, od tega 21 socialističnega sektorja z 295 zaposlenimi ali z 451.200.000 letnega prometa in 128 delavnic privatnega sektorja z 232 zaposlenimi in s 130.349.000 prometa v letu 1956. To pomeni, da na eno obrtno delavnico odpade 123 prebivalcev ali 46 prebivalcev na enega zaposlenega v obrti.

Ze splošna slika nam pove, da imamo premalo obrtnih delavnic, oz., da imamo premalo zaposlenih v obrti, če pa naredimo pregled po posameznih krajih, pa je stanje še slabše, saj imamo predele, kjer obrtne dejavnosti sploh ni.

Predviden program predvideva sistematično reševanje tudi tega problema in sicer zastopa stališče razširitve in krepitve že obstoječih obrtnih obratov in pa formiranja novih obrtnih delavnic, tudi od strani privatnega sektorja. Pri obstoječih so mišljeni predvsem sledeči obrati:

Strojno ključavničarstvo Hribar, kjer je mišljeno in se delno že dela na tem, da razširi dejavnost na kleparstvo, vodovodno instalaterstvo, toplovodne instalacije, izdelovanje žice za čiščenje parketa in pa povečanje uslužnostne dejavnosti za prebivalstvo sploh.

Lesno galanterijski servis prav tako mislimo preseliti in razširiti. To podjetje izdeluje predvsem izvozne artikle in ustvarja devizna sredstva. Razen tega, pa ga forsiramo zato, ker lahko zaposluje žensko delovno silo, ki je je v naši občini na pretek.

Tudi »Cokla« na Blejski Dobravi je predvidena za razširitev in, da osvoji vse artikle, ki spadajo v zaščito delavca v proizvodnji. Tudi to podjetje lahko zaposluje žensko delovno silo, zaradi česar ga tudi forsiramo. Poleg ostalega je predvidena razširitev in utrditev Avtoservisa in sicer v smislu osvojitve osebnega in tovornega prometa za potrebe naše občine. Poleg tega pa je predvideno še formiranje in razvijanje pletilstva, precizne mehanike, graverstva, galvanizacije, radio servisne službe, elektro instalacije, pralnice in likalnice, kovinsko-galanterijske obrti itd., predvsem tisto obrt, ki jo narekujejo potrebe naše občine in za katero imamo tudi druge pogoje. Pri reševanju problema obrti bodo morale nuditi izdatno pomoč in iniciativo predvsem stanovanjske skupnosti.

Pereč problem v naši občini je turizem in gostinstvo. Predvsem na turističnem področju zelo zaostajamo za časom. Zaradi tega program predvideva tudi v te namene investiranje, kot je nabava prevoznih sredstev, izgradnja prostorov za razvedrilo v Kranjski gori, ureditev cest, dograditev žičnice, ureditev obstoječih kopališč, ureditev ležišč pri privatnikih in adap-

Cenček Edi

Mihajl Boris

Hrastar Franc

Zevnik Marija

Smolej Zdravko

tacije na obstoječih hotelih. Medtem pa program za gostinstvo predvideva predvsem reorganizacijo sedanje organizacijske oblike, ki ne odgovarja sedanjim potrebam in prilikam.

Program obdeluje tudi kmetijsko vprašanje in preskrbo jeseniškega trga s kmetijskimi pridelki. Iz podatkov, s katerimi razpolaga ObLO, bi pri boljši organizaciji kmetijske obdelave zemlje in pri pravilnem orientiranju za potrebe trga, lahko v večini primerov popolnoma krili potrebe jeseniškega trga. Zaradi tega program predvideva ukrepe, ki jih je ObLO dolžan podvzeti, če želimo izboljšati preskrbo našega trga, na drugi strani pa iz zemlje dobiti tisto, kar ona lahko da. Ti ukrepi se predvsem nanašajo na zgraditev mlekarne za Jesenice, ustanavljanje zadružnih obratov, ureditev planin in pašnikov, povečanje števila živine, predvsem ovac, organizacijo postaj za umetno osemenjevanje živine, obnovitev sadjarstva, forsiranje vrtnarstva itd.

Pri vseh teh nalogah pa program posebej poudarja vlogo KZ, potrebe po strokovnem kadru v zadružništvu in v kmetijstvu sploh, kakor tudi to, da naj mladina iz kmetov ostane doma na posestvu in da ji družba nudi, bodisi preko šol ali tečajev, strokovno izobrazbo. Program nalaga KZ in LO, da se kmečko vprašanje rešuje z vso prizadevnostjo, ker le tako bo uspeh zagotovljen.

Eno od najbolj perečih problemov v naši občini je vsekakor komunalna in gradbena dejavnost. Zaradi tega program temu vprašanju posveča največjo pozornost in ga najbolj podrobno obravnava. Glavne značilnosti tega programa so:

Stanovanjska izgradnja: od osvoboditve do danes se je število prebivalcev samo v mestu Jesenice dvignilo od 12.074 na 16.527 ali za 36,8 %. Stanovanjski fond pa sorazmerno temu ne narašča, saj je bilo med vojno porušenih 22 stanovanjskih zgradb s 100 stanovanji, po vojni pa je bilo izločenih iz stanovanjskega fonda, porušenih ali predelanih v druge namene 8 stanovanjskih zgradb z 31 stanovanji, medtem ko se je po vojni zgradilo pri nas 249 stanovanjskih zgradb s 611 stanovanji, in sicer 61 zgradb družbenega sektorja s 423 stanovanji in 188 zgradb privatnega sektorja z istim številom stanovanj. Tako počasen tempo stanovanjske izgradnje niti ni zadoščal naravnemu prirastku, saj isti zahteva okrog 92 stanovanj letno, zgradilo pa se je povprečno 50 stanovanj na leto. Razumljivo je, da zaradi tega iz leta v leto stanovanjski problem postaja vse bolj pereč, saj je trenutno pri štirih stanovanjskih komisijah vloženih 986 prošenj, od katerih je 347 prosilcev brez družinskega stanovanja, 539 prosilcev pa prosi iz drugih razlogov.

Več upanja na rešitev tega problema nam daje obstoječi stanovanjski sklad, ki nam omogoča načrtno gradbeno dejavnost na tem področju. Težave so le v tem, ker moramo del teh sredstev koristiti tudi za urejanje ostalih komunalnih problemov in pa za zidanje javnih zgradb kot so šole.

Če bi hoteli v 10. letih priti na tekoče s stanovanji, bi morali letno zgraditi 195 stanovanj. Naša razpoložljiva in predvidena sredstva iz stanovanjskega sklada pa so naslednja:

v 000 din

Tek. št.	Leto	Stanovanjski prisrpevek	Najemnina	Prodane hiše SPL	Anuitete od 50 milij. iz leta 1953/54	Obrsti pod-gospodarskih posojilih	Anuitete	Skupaj
1.	1957	196.469	3.469	2.302	1.391	2.253	1.418	207.302
2.	1958	196.469	3.469	2.302	1.391	2.253	19.469	225.353
3.	1959	196.469	3.469	482	1.391	2.553	32.618	236.982
4.	1960	196.469	3.469	482	1.391	3.000	39.720	244.531
5.	1961	196.469	3.469	482	1.391	3.500	46.560	251.631
6.	1962	196.469	3.469	482	1.391	4.000	55.820	261.631
7.	1963	196.469	3.469	229	1.391	4.500	61.400	267.458
8.	1964	196.469	3.469	229	1.391	5.000	66.230	272.788
9.	1965	196.469	3.469	229	1.391	5.500	72.300	279.358
10.	1966	196.469	3.469	229	1.391	6.000	79.800	287.358
10		1.964.690	34.690	7.448	13.910	38.559	475.335	2.534.632

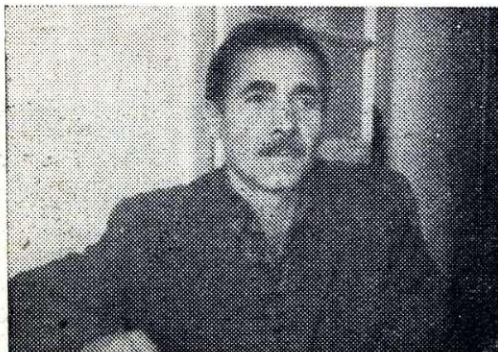
(Podatki so izračunani na osnovi stvarnega stanja v letošnjem letu)

Navedene številke nam govorijo, da bodo morale gospodarske organizacije prispevati večji delež lastnih sredstev, kot so to dosedaj, kakor tudi to, da bomo morali iskati posojila tudi pri republiškem stanovanjskem skladu, kar program tudi predvideva.

Pomembno vlogo pri urejanju in gospodarjenju s stanovanjskim fondom ima brez dvoma stanovanjska skupnost, ki upravlja z 240 stanovanjskimi zgradbami ali 1537 stanovanji, katerih letna najemnina znaša 14.359.920 din, ali na 1 kv. meter prvotne stanovanjske površine 16.76 din. Stanovanjska skupnost in hišni sveti bodo morali v bodoče več narediti pri urejanju problemov v stanovanju in okrog stanovanja, predvsem pa pri urejanju igrišč, vrtov, otroških vrtcev in podobno. Predvideni program prav tako govori o tem in postavlja kot obvezo hišnih svetov.

Praprotnik Vinko

Hribernik Avgust

Palovšnik Jože

Naslednje pereče vprašanje, ki je tesno povezano s stanovanji, je ureditev električnega omrežja. Visoke in nizke napetostne naprave so iztrošene in ne odgovarjajo zahtevam, saj so bile grajene za veliko manjše potrebe, kot so v resnici sedaj. Na osnovi potreb je Elektro Žirovnica izdelala in sprejela program za sistematično urejanje tega problema. Sredstva bi dala Elektro Žirovnica v višini 216,084.000 din, ObLO Jesenice 30,750.000 din in razni investitorji 26,100.000 din. Ta problem je prvorazrednega značaja in se na izvajanju predvidenega programa že dela.

Drug tak problem so vodovodi, in sicer vodovod na Jesenicah, Mojstrani, Žirovnici in Gozdu Martuljku. Za dograditev teh vodovodov so že za letošnje leto predvidena sredstva v višini 31,800.000 din, od katerih odpade 23,000.000 dinarjev na stanovanjski sklad, ostalo pa na prispevek gospodarskih organizacij in ustanov. Pri gradnji vodovoda v Gozdu Martuljku gre pohvala gradbenemu odboru, ki aktivno dela na gradnji istega. Res je, da so ostali vodovodi zastareli in bodo v kratkem terjali večja popravila, za katera pa program predvideva, da se bodo sproti reševala.

Poleg navedenega, program obravnava in govori o ureditvi cest, kanalizaciji, javne razsvetljave, pokopališč, urejanje parkov in zelenih površin ter hudourniških področij. Pri vsej tej dejavnosti bodo morale gospodarske organizacije in stanovanjske skupnosti sodelovati, ker le s skupnimi napori bomo lahko izvršili omenjene naloge.

Poleg problemov komunalne dejavnosti pa nas tarejo problemi splošno družbenega značaja, kot so kulturni domovi, fizkulturni domovi in naprave, kopališča in bazeni.

V naši občini imamo 9 kulturno prosvetnih društev in mestno gledališče, katera uporabljajo 7 kulturnih domov oziroma dvorano z okoli 930 kv. metrov uporabne površine in s 1690 sedeži. Vsi ti objekti pa so grajeni pred vojno, so v slabem stanju in v nobenem primeru miso last društev. Program predvideva sistematično dejavnost na tem področju, in sicer naj bi se v 10 letih izvedla gradnja kulturno prosvetnih domov, za kar bi po predvidenem načrtu rabili 250 milijonov dinarjev investicij, pod pogojem, da bi pri gradnji sodelovali predvsem člani društev, kakor tudi ostalo občinstvo, pa naj si bo to s prostovoljnim delom ali z zbiranjem materiala. Pri tem pa ni predviden sindikalni dom na Jesenicah, za katerega smatramo, da bi ga moral graditi sindikat Železarne skupno s podjetjem.

Nič boljša situacija, ali celo slabša, je s fizkulturnimi domovi in ostalimi fizkulturnimi napravami. V občini imamo 3 fizkulturne domove, 7 športnih igrišč (urejenih), 3 kegljišča — pokrita, 5 streljišč, 3 odprte bazene, 1 umetno drsališče, 2 vzpenjači. Razumljivo je, da v vsaki vasi še dolgo ne bomo mogli zgraditi fizkulturnega doma, zaradi tega bo treba predvsem misliti na kombinirane gradnje, bodisi s kulturno prosvetnimi domovi ali pa sporedno z gradnjo šolskih prostorov. Potrebno pa bo urediti zemljišča, potrebna za igrišča, ki naj bi bila povsod tam, kjer so za to dani pogoji in kjer je za šport in fizkulturo zanimanje med mladino. Program po tem vprašanju postavlja, da je treba z gradnjo igrišč pohiteti, za katera naj bi materialne stroške prevzel ObLO, fizična dela pa članstvo izvršilo samo.

Pod fizkulturne naprave prištevamo tudi kopališče oziroma bazene. V naši občini imamo samo tri odprte bazene, ki delujejo, in sicer »Jasna« v Kranjski gori, bazen v Mojstrani in bazen Doma Fr. Rozmana v Martuljku. Program pa predvideva, da bi se lotili gradenj odprtih bazenov na Plavžu ob Jesenišci, v Špornovem grabnu, na terenu Sava na Javorniku, kjer bi lahko uporabljali toplo vodo iz Železarne in pa v Žirovnici. Program predlaga, naj bi ObLO s povečanimi sredstvi zagotovil denarna sredstva za gradbeni material, medtem ko bi fizična dela in ostalo izvedlo članstvo oziroma stanovanjske skupnosti. Le na ta način bomo tudi uspeli priti do potrebnih objektov v omenjene namene.

Najbolj obravnavano vprašanje na zborih volivcev je bilo šolsko vprašanje, zaradi tega mu tudi program daje posebno pozornost.

V naši občini imamo v osnovni šoli in višji gimnaziji 3451 šoloobveznih otrok, in sicer: Gimnazija Jesenice od 2. do 8. razreda 603; osemletka Jesenice 1001; osemletka Koroška Bela 651; osemletka Kranjska gora 330; osemletka Žirovnica 337; osnovna šola Dovje 219; osnovna šola Rateče 52; osnovna šola Gozd 35; osnovna šola Hrušica 82; osnovna šola Planina 35; osnovna šola Javorniški rovt 12; osnovna šola Blejska Dobrava 94; medtem ko osnovna šola v Radovni deluje le od 15. oktobra do 31. marca vsako leto, ima pa približno 7 do 9 učencev. Zasedba učiteljev je na nižjih osnovnih šolah zadovoljiva, na osemletkah pa nam primanjkuje učiteljskega kadra. Na Jesenicah je ta problem rešen s tem, da poučujejo profesorji, ki so pa še vedno honorarno zaposleni na gimnaziji.

Večji in glavni problem so šolski prostori. In sicer v Žirovnici je najbolj kritično, kjer bo z dograditvijo nove šole problem rešen za dobo 5 do 6 let. Dograjena pa bo predvidoma še v tem šolskem letu. Drugi najbolj kritičen problem je na Jesenicah, kjer se bo z gradnjo osemletke začelo še to leto v mesecu oktobru. Z izgradnjo nove šole bo za določen čas problem šolskih prostorov rešen, vendar pa program predvideva takojšnje naročilo načrtov za gradnjo šole na Plavžu. Naslednji resni problem je na Koroški Beli in program predvideva adaptacijo ali novogradnjo. Isto bo treba narediti

Stare Dušan

Pukl Franc

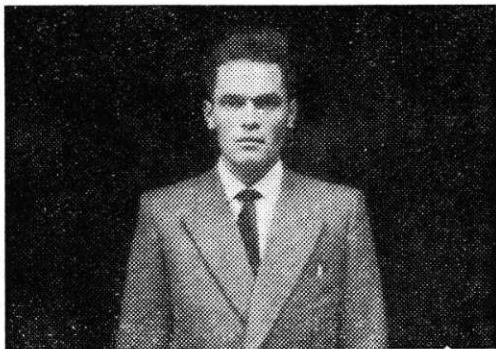

Pšenica Janko

Pretnar Franc

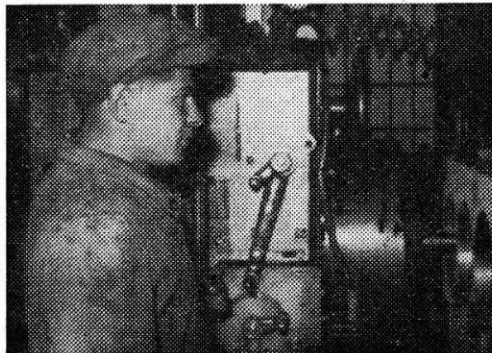
Zibert Stanko

Copič Tončka

Lakota Anton

Mežnarc Ivan

v Kranjski gori, na Blejski Dobravi in v Dovjem. Prav tako pa bo z dokončno reorganizacijo šole primanjkovalo učnih moči, in sicer po programu 44, v tem času jih bo upokojenih 19, 11 jih pa že sedaj primanjkuje. Skupno torej 74, na kar bo treba resno misliti in s politiko štipendiranja problem reševati.

Poleg omenjenih šol pa imamo še strokovne šole, in sicer: Vajensko šolo s 112 učenci, Met. ind. šolo s 205 učenci, TŠS - met. odsek s 77 učenci, Mojstrsko šolo s 160 učenci in Glasbeno šolo s 256 učenci. Osnovni problem, ki nastopa pri teh šolah, so prostori, zaradi tega program predvideva dozdavo že obstoječe industrijske šole, zidavo internata in pa z izgradnjo nove osemletke preureditev sedanje osnovne šole za Vajensko in Glasbeno šolo, ki sedaj gostuje v prostorih gimnazije. Predvidena pa je otvoritev administrativne šole, ki bi veliko pripomogla naši mladini, predvsem ženski za dosego poklica.

Tudi otroški vrtci s svojo kapaciteto še zdaleka ne zadoščajo potrebam, zaradi tega jih program uvršča v prioritetne gradnje. Pri tem pa poudarja, da bi stanovanjske skupnosti in hišni sveti lahko sami veliko naredili za rešitev tega problema, če bi od njihove strani bilo več razumevanja v tem smislu. Potrebno bi bilo že pri gradnji večjega bloka določiti otroško sobo, kjer bi pod dobrim varstvom lahko otroci prebili čas, ko so jim matere zaposlene. To bi bilo tudi veliko ceneje, kot pa če vsaka družina zase išče varuha svojih otrok. Kot rečeno, program ta način predvideva, potrebno pa bo le osvojiti in vztrajati na uresničenju istega.

Poleg že obravnavanih problemov v občini, program obravnava še probleme iz zdravstva in socialne zaščite in tudi v tem smislu postavlja naloge, ki so predvsem v gradnji sodobnih in primernih prostorov, kakor tudi o pojačanju kadra na tem področju dejavnosti.

Tudi delo državne uprave je zajeto in postavljen princip, po katerem se naj razvije v bodoče, če želi biti kos nalogam, ki vsakodnevno naraščajo z ozirom na stalno večanje kompetenc in pravic občine.

Na osnovi splošnega razvoja v občini pa so v posebnem poglavju postavljene naloge za izvajanje kadrovske politike v občini. To poglavje programa nazorno prikazuje potrebo po stalnem in sistematičnem obnavljanju in razširjanju kadra, o politiki štipendiranja, o načinu usmerjanja mladine v poklice, kakor tudi o tem, da imamo veliko kadra z obrtnimi poklici zaposlenega v podjetjih, kjer ne opravlja svojega poklica, medtem, ko bi ga na terenu nujno rabili.

V kratkim obrisih sem opisal stanje v naši občini in program, ki ga sprejema ObLO za nadaljnji razvoj občine. Iz opisa se vidi, da bo pred novoizvoljenim občinskim ljudskim odborom veliko odgovornih nalog, katere bo le takrat uspešno rešil, če bo znal ustvariti tesno sodelovanje vseh gospodarskih organizacij, kulturnih, zdravstvenih in ostalih ustanov, v prvi vrsti pa ustvariti tesen in nenehen kontakt z volivci. Zato na volitvah oddajte glas za tiste kandidate, ki posedujejo take lastnosti, da bo uspeh zagotovljen.

IVO ŠČAVNIČAR

OBJAVA

Na osnovi tarifnega pravilnika Železarne Jesenice za leto 1957, člen 57 se pozivajo vsi delavci in uslužbenci, ki so prekinili službeno razmerje v letu 1956,

DA DVIGNEJO DELEŽ DOBIČKA.

Skladno s členom 54 tarifnega pravilnika so na delež dobička upravičeni vsi delavci in uslužbenci:

- a) ki so bili v letu 1956 zaposleni najmanj 9 mesecev in jim je delovno razmerje prenehalo po njihovi odpovedi;
- b) ki so bili v letu 1956 zaposleni najmanj 6 mesecev in jim je delovno razmerje prenehalo po odpovedi podjetja, upokojitvi, smrti, odsluženja kadrovskega roka itd.

Na delež dobička niso upravičeni oni delavci, ki jim je delovno razmerje prenehalo:

- a) zaradi disciplinskega ali sodno kaznivega dejanja,
- b) ako so brez odpovedi zapustili delo.

Zahtevki delavca in uslužbenca zapadejo v treh mesecih od objave tega poziva.

ŽELEZARNA JESENICE

Glasujmo

za naše kandidate

Čop Ivan

Zajc Lojze

Urbanc Anton

Markelj Franc

Žvan Ivan

Svetina Anton

Knafelj Jože

I. volilna enota — Javornik I in Javornik IV

77. Zajc Lojze, roj. 31. 5. 1923, Soteska, delavec v obratu Javornik IV
78. Markelj Franc, roj. 9. 9. 1922, Radovljica, delavec v obratu Javornik I
79. Žvan Ivan, roj. 23. 12. 1908, Kamna gorica, ključavničar, sedaj delovodja na težki progi valjarna Javornik
80. Svetina Anton, roj. 10. 5. 1925, Koroška Bela, uslužbenec na Personalnem oddelku Javornik
81. Knafelj Jože, roj. 11. 12. 1923, Doslovče, delavec v obratu Javornik I.
82. Urbanc Anton, roj. 1. 2. 1912, Stara fužina, delavec, sedaj delovodja v skladišču paličastega železa na Javorniku

II. volilna enota — Javornik II, Javornik III, Javornik 2400

83. Smolej Janko, roj. 27. II. 1925, Koroška Bela, delavec v valjarni 2400
84. Noč Miro, roj. 26. 8. 1933, Brod, strojni tehnik valjarne 2400
85. Bratanič Stane, roj. 24. I. 1917, Brežice, ključavničar, Javornik III.
86. Knific Jože, roj. 13. 4. 1915, Jesenice, delovodja v obratu Javornik II
87. Kambič Ivan, roj. 30. 10. 1921, Vranovci, delavec v valjarni 2400
88. Kristan Marjan, roj. 15. 6. 1932, Koroška Bela, valjavec, Javornik II
89. Dremelj Albin, roj. 20. 8. 1928, Šentvid, delavec v obratu Javornik II
90. Kavčič Anton 1. 1. 1934, Koroška Bela, Elektrikar v obratu Javornik III

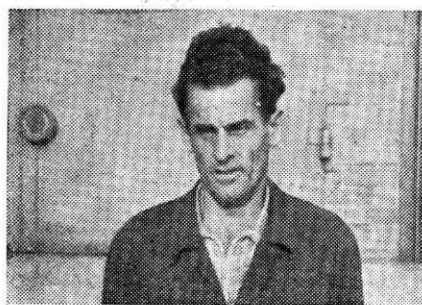

Smolej Janko

Bratanič Stane

Knific Jože

Kambič Ivan

III. volilna enota — Plavž, Elektro peč, Martinarna, Žična valjarna

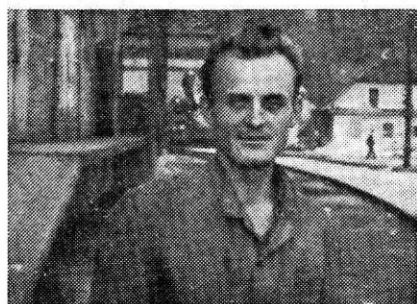
91. Pohar ing. Alojz, roj. 17. 6. 1906, Polče, ing. metalurgije, sedaj obratovodja na Plavžu
92. Vodnov Jakob, roj. 18. 4. 1903, Gorje, žerjavovodja v Martinarni
93. Ravnikar Franc, roj. 7. 10. 1924, Tomaž ŠK., metalurški tehnik, Žična valjarna
94. Lazar Jože, 16. 8. 1921, Idrija, rudarski tehnik, zaposlen v obratu Plavž, Ž. J.
95. Čop ing. Slavan, roj. 14. 11. 1925, asistent v Martinarni
96. Simikič Rade, roj. 25. 11. 1935, Raženj, Brčko, metalurški tehnik, Martinarna
97. Žnidaršič Angelj, roj. 10. 5. 1930, Idrija, po poklicu livar, zaposlen v obratu Plavž
98. Dermota Jože, roj. 1. 1. 1926, Blejska Dobrava, avtogenski varilec, Martinarna
99. Komic Alojzij, roj. 13. 11. 1909, Gorica, delovodja v Žični valjarni
100. Jereb Anton, roj. 12. 12. 1924, Kupa, delavec v Martinarni

IV. volilna enota — Mehanična, Konstrukcijska, Energijski oddelek, Elektro delavnica, Gradbeni oddelek

101. Žen Valentin, roj. 8. II. 1915, Jesenice, varilec, Meh. del.
102. Pogačar Karel, roj. 23. 10. 1923, Mošnje, ključavničar, Konstr. delavnica
103. Berlisk Slavan, roj. 11. 12. 1920, Kastar, električar, Elektro delavnica
104. Beljan Ivan, roj. 4. 11. 1921, Jesenice, inštalater, energijski oddelek
105. Leskovar Franc, roj. 1. 8. 1922, Sveti Večesulj, ključavničar, Konstr. delavnica
106. Novak Zlatko, roj. 26. III. 1936, Sv. Križ, Ener. oddelek
107. Koželj Filep, roj. 28. 5. 1914, Gora, zidar, Gradbeni oddelek
108. Faganel Rado, roj. 15. 8. 1924, Ozoljan, ključavničar, Meh. delavnica

Kristan Marjan

Dremelj Albin

Kavčič Anton

Pohar ing. Alojz

Lazar Jože

V. volilna enota — Promet in Transport

109. Likovič Dora, roj. 27. 1. 1917, Gorica, uslužbenka, Promet
110. Jeršin Valentin, roj. 12. II. 1938, Blejska Dobrava, delavec na Transportnem oddelku
111. Pirc Anton, roj. 13. 12. 1929, Šotnja, delavec na Transportnem oddelku
112. Kalan Mirko, roj. 10. 6. 1917, Jesenice, vodja premika na Prometnem oddelku

Zen Valentin

Simikič Rade

VI. Livarna, Opekarna, OTK

113. Kramar Rupert, 28. 3. 1927, Jesenice, livar v livarni
114. Rus Štefan, roj. 3. 9. 1920, Kočevje, delavec v Opekarni
115. Kovačič Vinko, roj. 20. 7. 1927, Javornik, strugar, sedaj zaposlen v Laboratoriju
116. Ambrož Stanka, roj. 13. 11. 1912, Hrušica, laborantka v Laboratoriju

Pogačar Karel

Jereb Anton

VII. volilna enota — Predelovalni, Cevalna, Elektroodni odd., Žebljarna, Jeklovlek

117. Komlanc Anton, roj. 14. 11. 1913, Bučka, Krško, obratovodja v cevarni
118. Markelj Slavko, roj. 20. 9. 1920, Zg. Gorje, skladiščnik v obratu Jeklovlek
119. Bizilj Slavko, roj. 31. 5. 1927, Kranjska gora, met. tehnik, Elektroodni odd.
120. Šalika Anton, 17. 1. 1925, Doleževje, delavec v Predelovalnih obratih
121. Piber Nande, roj. 15. 6. 1921, Jesenice, delavec v Žebljarni
122. Soklič Marjan, 21. 7. 1925, Gorje, strugar v cevarni
123. Pulec Stanko, roj. 28. 9. 1925, Biljan, ind. tehnik, Predelovalni obrati
124. Ulčar Marjan, roj. 10. 8. 1928, Jesenice, tehnik, zaposlen v Elektroodnem oddelku

Berlisk Slavan

Dermota Jože

Beljan Ivan

Leskovar Franc

Novak Zlatko

Koželj Filip

Kavčič Ivan

VIII. volilna enota — Glavna pisarna, Zaščitna, Komunalni odd., Ozod, Gasilci

- 125. Jasnič Dante, roj. 18. 8. 1925, Vipolže, strojni tehnik, zaposlen v Glavni pisarni
- 126. Hutar Jože, roj. 21. 2. 1923, Hrušica, ključavničar, sedaj vodja nadzorne službe
- 127. Bregar Milan, 24. 3. 1925, Zalog, šef Komunalnega odd.
- 128. Feldin Mirko, roj. 8. 6. 1931, Čagrin, tehnik, Glavna pisarna

Faganel Rado

IX. volilna enota

- 129. Rodi Štefan, roj. 26. 4. 1931, Gomilice, trgovski pomočnik, zaposlen pri podjetju »IZO-LIRKA«
- 130. Mencinger Avgust, roj. 19. 9. 1904, Jesenice, geometer pri Gozdni upravi na Jesenicah
- 131. Novšak Viktor, roj. 12. 4. 1903, Boh. Bistrica, elektromonter, Železniška postaja Jesenice

Likovič Dora

X. volilna enota

- 132. Tušek Maks, roj. 23. 9. 1914, Stulnik, delavec SGP »Projekt«
- 133. Gregori Franc, roj. 7. 4. 1929, Podkoren, delavec pri podjetju za urejanje hudournikov
- 134. Pazlar Janez, roj. 10. 12. 1913, Sp. Gorje, zidar SGP »Sava«

XI. volilna enota

- 135. Vovk Franc, roj. 27. 7. 1922, Rečica, Bled, gradbeni tehnik SGP »GRADIS«
- 136. Tomažinčič Ciril, roj. 2. 5. 1921, Mala Nedelja, skladiščnik SGP »Gorica«

Jeršin Valentin

XII. volilna enota

- 137. Nahtigal Viktor, roj. 19. 8. 1919, Novo mesto, žel. tehnik na železniški postaji na Jesenicah
- 138. Kariž Mirko, roj. 24. 6. 1908, Trst, vlakovodja žel. postaje Jesenice

XIII. volilna enota

- 139. Križnar Stane, 21. 11. 1919, Ljubljana, ključavničar, Železniška kurilnica Jesenice

Pirc Anton

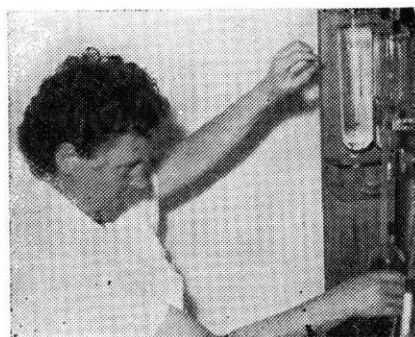

Kalan Mirko

40. Demšar Stane, roj. 27. 4. 1909, Jesenice, obrtniški delavec, sedaj zaposlen v Žel. kurilnici na Jesenicah

XIV. volilna enota

141. Boškin Jože, roj. 30. 6. 1911, Gorica, ključ. direktor PVP, Podjetje za vzdrževanje proge
142. Palčič Janez, roj. 4. 10. 1926, Hrušica, uslužbenec pri podjetju za vzdrževanje proge

Ambrož Stanka

XV. volilna enota

144. Tržan Roman, roj. 9. 8. 1930, Dobje, trg. pomočnik, Trgovsko podjetje ZARJA
143. Frišnik Bogo, roj. 31. 10. 1927, Ljubljana, trg. pomočnik, Trg. podjetje Plavž
145. Beznec Bela, roj. 15. 11. 1915, Betlehem, Trg. podjetje Zarja

Kramar Rupert

Markelj Slavko

XVI. volilna enota

146. Mežak Janko, roj. 23. 9. 1921, Rateče, uslužbenec pri Gost. podjetju v Kranjski gori
147. Klinar Jože, roj. 14. 3. 1905, Jav. rovt, delavec, zaposlen pri gostinskem podjetju »BELCJAN«

Rus Stefan

XVII. volilna enota

148. Ambrožič Ludvik, roj. 27. 8. 1919, Blejska Dobrava, ključavničarski mojster »COKLA«, Blejska Dobrava
149. Kavčič Ivan, roj. 15. 6. 1913, Orehovec, obrtni del. Mestne pekarnice Jesenice
150. Ulčar Vinko, roj. 12. 2. 1901, Gorje, kovač-privatnik
151. Urbas Franc, roj. 1911, Mojstrana, mlinar-privatnik v Žirovnici

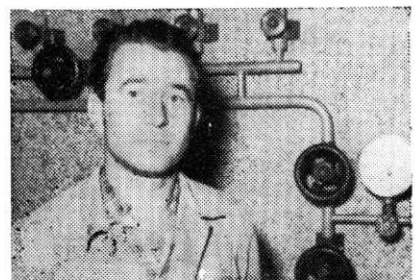
Piber Nande

XVIII. volilna enota — kmetijstvo

152. Černe Anton — Blejska Dobrava, kmet
153. Dolar Franc — Doslovče, kmet
154. Gregori Franc — Skuber, kmet v Podkorenu
155. Pezdarnik Jože, kmet v Mojstrani

Kovačič Vinko

Soklič Marjan

Vtisi s potovanja po bratski republiki Poljski

Iz vsega, kar smo videli in slišali, se lahko zaključí, da so se razmere na Poljskem po lanskoletnem oktobrskem dogodku precej spremenile, imajo pa še precej notranjih težav, katere bodo, upamo, uspešno prestali. V gospodarskih podjetjih, kakor tudi v trgovini in podobno, je opaziti še precej birokratizma in centralistično upravljanje, do neke mere upravičeno, pa tudi ne, kar pomeni, da so ostanki »predporodne dobe«, kakor jo sami imenujejo, še dokaj vidni in v veliki meri tudi upravičeni, če upoštevamo njihove specifične pogoje. Zelo živo se zanimajo za naš družbeni in gospodarski razvoj, posebno za prehod iz administrativnega na družbeno in delavsko upravljanje, posebno so jih zanimala naslednja vprašanja:

Vloga delavskih svetov in upravnih odborov v podjetjih.

Vloga direktorjev in uprav podjetja v odnosu na proizvodnjo in samoupravne organe.

Vloga sindikalne organizacije v podjetju, njen odnos do uprave podjetja, organov samoupravljanja in njen razredni značaj.

Vloga ZK v podjetjih, organih upravljanja, uprave podjetja in splošnem družbenem razvoju, njen način uveljavljanja linije in sklepov.

Odnos združenj in zbornic do podjetij in družbe.

Odnos gospodarskih organizacij do organov oblasti v lokalnem in zveznem merilu ter obratno.

Principi dela delavskih svetov in upravnih odborov, njihove pravice in dolžnosti ter še nešteto drugih zanje zanimivih vprašanj.

Njihova sedanja stopnja razvoja delavskega in družbenega upravljanja je slična naši pred sedmimi leti. Skoraj po vseh podjetjih imajo po vzorih Jugoslavije, seveda prilagojeno njihovim specifičnim pogojem, formirane delavske svete in upravne odbore posvetovalnega značaja. V te organe prehajajo obvezno zastopniki Partije, delavcev in uprave, iz česar se vidi, da še ni popolnoma jasen pojem skupnih interesov in da v tem oziru vlada nekaj stare miselnosti. Zaenkrat se delavski sveti, po naših utisih,

bolj malo ukvarjajo s proizvodnjo, ekonomiko podjetja in podobno, več pa z delavskimi plačami, življenjskimi in delovnimi pogoji in slično. Je pa bilo čutiti iz skupnih in individualnih razgovorov, ki smo jih imeli s poljskimi tovariši, da posamezni kolektivi z razvojem delavskega upravljanja posegajo tudi v ostala področja in preraščajo njihov zakon o samoupravljanju. Primer, ki nam ga je povedal predsednik delavskega sveta tovarne avtomobilov v Varšavi, kjer so uspeli ob sodelovanju kolektiva v razmeroma kratkem času odpraviti finančno izgubo v proizvodnji avtomobilov. Do predkratkega so prodajali te pod lastno ceno in so zato imeli precejšnjo izgubo; sicer sedaj ne ustvarjajo dobička, vendar krijejo lastno ceno, kar predstavlja velik uspeh tudi v razvoju delavskega upravljanja.

Vloga njihove Partije v podjetjih in družbenem življenju je slična naši v prvih povojnih letih. Številčno stanje članstva v odnosu na zaposlene je precejšnje; tako imajo v Železarni »Huta imie Lenina« na 16.000 delavcev preko 3000 članov Partije, od tega 300 žena, s 35 članskim plenumom in 9 članskim sekretariatom, z 10 plačanimi funkcionarji. Od članov plenuma je 14 tovarišev z višjo šolo, 12 s srednjo šolo in 9 z osnovno šolo. V sekretariatu pa je 5 inženirjev, 3 tehniki in 1 ekonomist. Socialni sestav pa je ta-le: 2077 delavcev, 142 inženirjev, 544 tehnikov in 400 ostalih.

Poleg poljske združene delavske Partije, kakor je znano, imajo še socialdemokratsko in kmetjsko stranko, ki pa sta številčno majhni in je njihov vpliv na družbeno življenje in razvoj malo pomemben. Prav tako imajo dve mladinski organizaciji t. j. organizacijo kmečke mladine in organizacijo socialistične mladine.

Uverili smo se, da je poljski narod dosegel v izgradnji svoje dežele znatne uspehe, prepričani pa smo, da bo tudi sedanje prehodne težave na novi poti uspešno prehodil v dobrobit svojega delovnega ljudstva.

SM

Pulec Stanko

Lambertu Carlu z obrestmi vred prerasli milijon in pol goldinarjev.»
 »Majhna vsota za bogataša kakor vi«, je Fric slišal tistega, ki ga ni videl v obraz.

»Majhna vsota?« je rekel razburjen oče. »In to pravite vi, gospod Lambert Carl. Z milijonom in pol bi lahko prenovil tovarno, zgradil nove obrate...«

»Čemu?« so rekli vsi trije hkrati.

Oče je molčal. Fric je danes razumel, zakaj. Oče je spoznal šibko točko Luckmanov, ki so se razumeli samo na trgovino, a o razvoju železarske tehnike v svetu niso imeli pojma. Ko so nameravali pokupiti vse fužine na Gorenjskem, niso nameravali modernizirati obratov. Tedanjo železarsko krizo so imeli le za trenuten pojav, ki jim je pri njihovih prevratnih poslih in špekulacijah prišla prav. Ko bo minila, so mislili, bo šlo železo zopet dobro v kupčijo. Danes je Fric vedel, da je bil takratni očetov molk maščevanje. Luckmanovsko podcenjevanje tehničnega napredka jih bo pripeljalo kmalu v katastrofo. S tem si je bil takrat oče na jasnem. Zato jim ni hotel odpreti oči in jih opozoriti na tisto, kar jih bo uničilo. Tako se je hotel Viktor Rouard maščevati za svoj poraz.

Še so govorili. Oče jih je pregovarjal, da bi kupili vsaj del njegovih posestev ter fužine v Globokem in Mojstrani. Luckmani so se izmikali. V tem je Frica premagal spanec in zadnje njihove besede so izzvenele:

»Trgovina z železom in jeklom slabo kaže.«

»Svetovna konkurenca.«

»Švedi.«

»Angleži.«

»Rusi.«

Prav gotovo tudi razbojniki, je pomislil Fric in zmanjkalo ga je. Ko se je sredi noči prebudil, je videl očeta, da bedi. Stal je ob oknu, kakor da bi gledal na ulico.

Mali se je ozrl proti vratom v dnevno sobo. Bila so zaprta.

»Oče!« je kriknil.

Oče se je sunkovito obrnil.

»Ali je ropar Luk že odšel?« je vprašal.

»Kdo?« se je začudil Rouard. Pozabil je, da je zvečer pripovedoval sinu zgodbo o morskih razbojnikih, in mislil, da se je malemu sanjalo.

»Nikogar ni, Fric,« je rekel. »Sanjalo se ti je.«

»Ni se mi sanjalo. Saj je bil tu. Govorili ste z njim.«

»S kom?«

Ulčar Marjan

Jasnič Dante

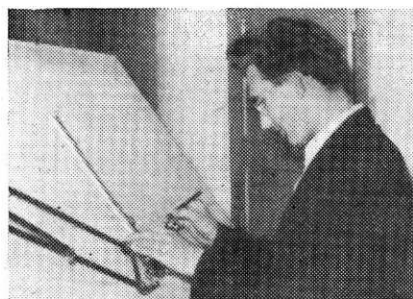

Hutar Jože

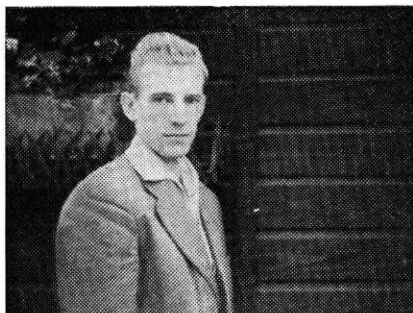

Bregar Milan

Feldin Mirko

Rodi Štefan

Beznec Bela

»Z razbojnikom Lukom!«

»S kakšnim razbojnikom?« se je začudil oče.

»Ne s tistim, veste, s tistim, o katerem ste mi pripovedovali, da je hotel uničiti srečnega razbojnika iz Ozkega zaliva«, je govoril mali Fric nestrpno, ker ga oče ni hotel razumeti.

Oče se je približal njegovi postelji in se je oprijel. Fric pa je rekel:

»Veste, oče, tisti čokati gospod sinoči je bil kakor razbojnik Luk. Ai ste ga nagnali, oče?«

Štirideset let je že od tega, je pomislil Fric Rouard ob tem spominu in se naslonil na mizo v kotu kovačeve krčme. Izpil je že četrto osminko žganja. Podprl si je z roko glavo in pred njim se je odprla nova podoba.

Bilo je takrat, ko je videl očeta prvič pijanega. Pismonoša je bil prinesel neko opečateno pismo. Bilo je konec poletja ali v začetku jeseni istega leta, ko sta bila z očetom pri materi na Dunaju in se potem mudila dva dni v Ljubljani.

Fric se je igral v kotu očetove delovne sobe in napravil že celo brodovje papirnatih ladij, ko je oče odpiral opečateni omot in so se njegove oči sklonile nad pismo.

Videl je, kako je razgrnjeno pismo v očetovih rokah zadrgetalo. Njegove sive košate obrti so se nasršile in na čelu so se mu nabirale jezne poteze.

»Prokleti mokaerji!« je zaklel oče. Fric ga je osuplo pogledal, kajti še nikdar ni slišal, da bi oče preklinjal.

Oče se ni zmenil za Frichev osupli pogled. Dolgo je brezpremično sedel in upiral pogled na zvonik savske cerkve, ki je metal poševno senco na veliko očetovo mizo.

Fric si ga ni upal motiti. Bal se je očeta, kadar so se na njegovem ostarelem obrazu nabrale jezne gube in zabrisale dobroto. Zato je mirno sedel pri svoji mizici v kotu in se mirno igral s papirnatimi brodovjem, kakor da ni ničesar opazil. Ni mu bilo do igranja, vendar ni stekel za očetom, ko se je ta nenadno dvignil in odšel iz sobe.

»Gospod so odšli v klet,« je slišal služkinjo Hano, ko je prišla pometat sobo in se na glas pogovarjala, kakor je bila vajena, sama s seboj. (Te njene navade se je kasneje oprijel tudi Fric.)

Služkinja Hana se ni menila za Frica in je govorila, kakor da ga ni:

»Le kaj jih je prišlo, da pijejo?«

In je pospravljala.

»Vedno so bili zmerni v jedi in pijači.«

Brisala je prah.

»Gotovo mislijo na gospo... ja, ja... preveč radi jo imajo.«

Stresala je cunjo skozi okno.

»Oni pa ne znajo ceniti njihovih ljubezni... ja, ja.«

Ujela je muho na šipi in pustila, da ji je brenčala v pesti.

»Gotovo so jim gospa zopet napravili dolgove... ja, ja.« In gospoda tarejo skrbi.

Dvignila je pest z muho k ušesu in prisluškovala.

»Ja, ja... Jaz bi jih že odvadila zapravljanja.« Stisnila je muho v pesti in roko obrisala s cunjo.

»Gospoda bo to ugonobilo... ja, ja.« In je šla.

Fric se je še vedno igral, ko se je primajal oče.

»Konec, konec, konec,« je ponavljal. »Izigrali me bodo mokaerji.« Vzel je zmečkani opečateni papir, ki je še ležal na mizi in ga razgrnil.

»Ubožec boš moj fant. Ubožec!« se je boleče iztrgalo iz očeta.

Fric ga takrat ni razumel.

Oče se je približal njemu in njegovemu papirnatemu brodovju ter mahal z opečatnim papirjem.

»Vidiš, sinko, tu piše... tu piše, moj sinko, da Rouarda ne marajo. Da ne morejo kupiti njegovih posestev in fužin.«

Očetove oči so krvavo sijale. Tako tuje so bile, kakor so bile takrat za Frica tuje besede, ki jih je govoril oče. Tuje in nerazumljive.

Oče je težko zajemal sapo. Dušilo ga je.

»Hm... potem so res ustanovili Kranjsko Industrijsko Družbo... Kranjsko industrijsko družbo,« je ponavljal, dokler ni izbruhnulo iz njega: »Mokarji, roparji, roparji!«

Podržal je papir pred očmi in pijano govoril:

»Ustanovili, ustanovili, ustanovili.«

Fric je plašno in z nekim, prej neznanim studom obračal pogled od očeta.

»Hoho!« se je pijano zasmel oče. »Kranjsko industrijsko družbo? Prava reč!... Revež, revež je ta baron Michelangelo Zois von Edelstein. Samo štirideset delnic je vložil, samo dvajset tisoč goldinarjev... Revež. In on se bo šopiril kot predsednik družbe. Nemanič, hoho! Toliko porabi moja milostljiva samo za sprejeme!... Ali je to sploh kakšen kapital tisočdvajset delnic po petsto goldinarjev? In to naj bi bila industrijska družba!... Seveda! Kako naj imajo mokarji pojem o železarstvu in jeklarstvu! Moka ni železo, ne jeklo. Nikoli ne bodo železarji! Mokarji bodo. Mokarji, kakor so bili! Ha lepa družčina za Zoise!«

Zopet se je zatopil v pismo in se zopet zasmel.

»Lepa družčina za vas gospodje baroni! Baron Žiga devetdeset delnic«, in je računal: »Devetdeset petsto je... je... je... Ni važno! Veliko ni... Ne, ne! Zmotil sem se. To ni baron Žiga, to je baron Alfonz. Žiga je še večji revež... samo sedemdeset delnic. Manj kakor Luckmani, manj kakor mokarji! Lepo so vas zavrteli gospodje baroni von Edelstein. Lepo so vas zavrteli in še lepše bodo vrteli, hoho! In tudi jaz bom vrtel! Še se bomo pravdali zaradi meje. Še!...«

Fricu ni bilo prijetno, ko je gledal pijanega očeta. Najraje bi se izmaknil iz sobe. Že se je dvignil, a oče ga je prijel in si ga posadil na kolena. Dolgo ga je božal po laseh in molčal, nenadoma pa je zajokal.

Jokal je tudi Fric. Jokal zaradi očeta, ki ga ni videl še nikoli jokati.

Zakaj joče? — je takrat ugibal. Pa ne, da bi mu on storil kaj žalega?

Ne, ne, si je odgovoril. Bil je ves dan priden.

Fric takrat ni mogel vedeti, da so pred nekaj dnevi, preden je oče prejel opečateno pismo, ustanovili družbo, ki se je zaklela, da očeta uniči. Danes po šestintridesetih letih je razumel. Njegov oče Viktor Rouard je dolgoval Luckmanom ogromne vsote. Dolgov bi se rad znebil. Zato je prosil Luckmane, naj na ustanovnem občnem zboru Kranjske industrijske družbe predlagajo, da bi nova družba kupila Rouardovo imetje. Josef Luckman je na zboru res sporočil, da name-rava gospod Viktor Rouard, lastnik železarne in jeklarne na Savi itd. pravkar ustanovljeni Kranjski ind. družbi prodati vse svoje premično in nepremično imetje. Ljubljanski trgovci in sodelničarji Vincenc Seunig, Aleksander Dreö in Leopold Bürger, ki je zastopal tvrdko Karel Knut Holzer, se niso izrekli ne za, ne proti predlogu, Zoisi pa so Luckmanom svetovali, naj Rouardovo ponudbo odbijejo za nedoločen čas ter ga tako prisilijo, da bo umaknil svojo predlagano ceno in prodal imetje za vsoto, ki jo bo predlagala Kranjska industrijska družba. Luckmani niso imeli ničesar izgubiti, še celo pridobili bi, saj je zaradi obresti Rouardov dolg stalno naraščal. Zato so poslušali Zoise. To so sporočili tudi Viktorju Rouardu v onem opečatenem pismu.

Tako je bilo in zato je tisti dan pred šestintridesetimi leti oče jokal. Ko se je izjokal, je molčal in nežno božal malega Frica. Nenadoma pa je udaril s pestjo po mizi.

»Ne bodo me mokarji! Še se bom dvignil,« je govoril bolj zase kakor Fricu. »Ne boš ne siromak, moj sinko. Ne boš!« in začel je govoriti o novi tovarni, proti kateri bo sedanja kakor borna kovačija.

»Visoki dimniki bodo kakor gozd pognali nad ogromnimi tovarniškimi dvoranami sredi doline. Iztrebil bom gozd ob Savi, zravnal

Pazler Franc

Tomažinčič Ciril

Križnar Stane

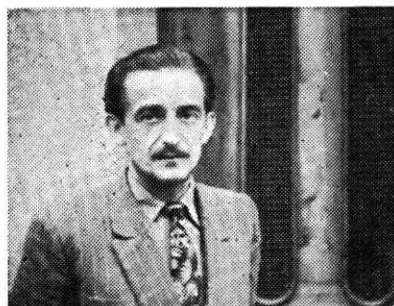

Demšar Stane

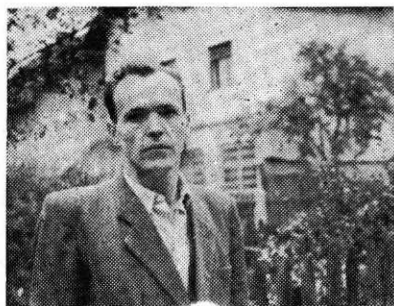

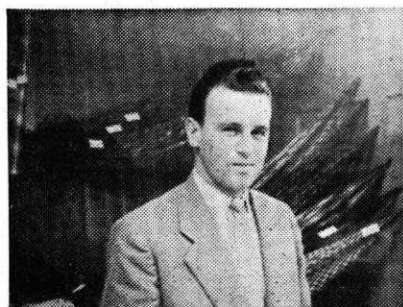
Boškin Jože

Palčič Janez

Frištig Bogo

Tržan Roman

zemljo vse do Javornika. Postavil bom plavž na premog. Sedanji bo pritlikavec proti njemu. V jeklnah bom postavil peči, kakršne imajo na Nemškem in Angleškem. Zoisove valjarne v Bohinju bodo proti mojim kakor igračka. Tisoči delavcev bodo delali zame. Zgradil bom vse tisto, kar Zoisi niti sanjati ne morejo, kaj šele Luckmani.«

Govoril je in Fric ga je poslušal z zanimanjem, kakor da bi poslušal pravljico. In bila je res pravljica, čeprav je oče zaključil z vzklikom:

»Boš videl, moj mali!«

In mali je videl...

Leto je zdrknilo mimo in Rouard se je še bolj postaral. Vedno manj je zahajal k plavžem. Redkokdaj so ga videli pri presnovkah. Še manjkrat pri kladivih. Ni se menil za rudnike pod Golico in na Begunjščici. Nikoli ga ni zanesla pot k fužinam v Mojstrano. Nikoli v Globoko. Le k advokatom v Kranj in Ljubljano je hodil ter se pravdal s Zoisi. Že se je pravda nagibala na njegovo stran, ko so jo zopet izpodbili nasprotniki. Tako se je ponavljalo že več let in nihče ni mogel zmagati. Služili so pravniki in zgledalo je, kakor da nalašč zavlačujejo pravdo, saj so taki klienti kakor Rouard in baroni Zoisi redki. Zato jih je bilo treba izkoristiti.

Medtem ko se je Viktor Rouard pravdal, pa je gospodarstvo drselo v pogubo. Na blejskem posestvu so gospodarili po svoji volji. V gozdovih od Jesenic do Bele peči so počenjali, kar so hoteli. On pa je topo sedel v svoji delovni sobi v stari graščini na Savi. Le redkokdaj se je dotaknil poslovnih papirjev. Ne da bi jih pregledal so se množili na njegovi mizi. Prepuščal jih je uradnikom, le pisma advokatov in tista z Dunaja je prebiral sam. Niso se mnogo razlikovala med seboj. Bila so vljudna. Prva celo bolj. V drugih je pogrešal ljubeznivosti; bila so ženina. Prva so se končavala naj velecenjeni gospod tovarnar oprosti, ker ta ali ta advokat zahteva poravnavo svojih uslug, druga, ženina pa so se končavala manj vljudno in vselej enako:

Potrebujem denar.

Denar, denar, denar.

Denar za advokate.

Denar za odplačevanje obresti.

Denar za ženine zahteve.

Denar, denar, denar.

Moledoval je za posojila. Moledoval dunajske bankirje. Moledoval Luckmane, dasi se je po ustanovitvi Kranjske industrijske družbe zaklel, da jih ne bo prosil niti vinarja. Moledoval je za posojila pri vseh, ki so posojali. Moledoval celo pri prevarantu Plahti, ki je dal iz svojega imena koren za novo kranjsko besedo: naplahtati koga, za besedo, ki je slovenščina prej ni poznala in ki je pomenila isto kakor ogoljufati koga.

Moledoval je za denar in posojali so mu ga s trideset do petdesetimi obrestmi. Knjižili so posojila na njegova zemljišča, posestva, na gozdove, rudnike in fužine. Še vse leto so mu posojali, potem pa mu nenadoma ni hotel posoditi nihče več. Pisma advokatov za poravnavo uslug so prihajala. Bila so manj vljudna, dokler ni vljudnost popolnoma izginila iz teh papirjev. Zamenjale so jo zahteve in celo grožnje s sodnimi izterjatvami. Tudi z Dunaja so prihajala in z njimi očitki, da ne zna gospodariti, da je zapravil imetje, da je uničil družino. In ta so ga najbolj bolela. Zato je skoraj prosjačil za posojila, a ljudje, ki so mu nekoč rade volje in z vsem spoštovanjem posojali, ne da bi se vpraševali, kdaj jim bo posojene vsote vrnil, so ga zdaj mrzlo odbijali. Celot konjski mešetar in prevarant Plahta ga je zaničljivo zavrnil. In ko se je zgodilo to, je bila Kranjska industrijska družba pripravljena kupiti njegovo zadolženo posest...

Znali so roparji, znali, je ponavljal ob mizi v kotu Kovačeve krčme človek v oguljeni pelerini, gospod Fric, poslednji Rouard, najslabše plačani in najbolj prezirani pisar pri Kranjski industrijski

družbi. Srebal je žganje in njegove misli so se bridko potapljale v preteklost.

Ko je leta 1871 pobelil prvi sneg dolino med Možakljo in Karavankami, je mladi direktor Kranjske industrijske družbe Karl Luckman sporočil sklep upravnega odbora, kateremu je predsedoval Rouardov največji sovražnik baron Michelangelo Zois von Edelestein, da je družba pripravljena ustreči Rouardovi ponudbi in kupiti njegovo posest s premičninami in nepremičninami.

Viktor Rouard je pravkar hotel iti z malim na kratek sprehod po Hrenovici, ko je pismo prinesel Luckmanovo pismo. Odprl ga je, prebral in se grenko nasmehnil. Razočaran nad življenjem in vdan v usodo se je sam odpeljal v Ljubljano, kjer je bila takrat direkcija Kranjske industrijske družbe.

»Prodal bom. Potem bomo že nekako živeli,« je rekel preden je šel. V Ljubljani pa so mu postavili smešno nizko ceno, s katero se ni mogel strinjati, ter se je vrnil že naslednji dan domov.

Minilo je nekaj tednov.

Ti tedni so bili najtežji v njegovem življenju, je pomislil Fric.

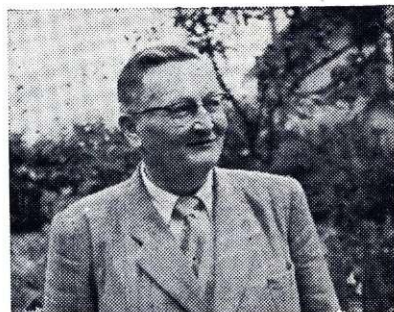
Upniki so začeli pritiskati očeta od vseh strani in mu začeli groziti z rubežem. Notranje strt se je na Silvestrovo 1871 odpeljal s sanmi v Ljubljano. Ni hotel iti z vlakom, ki je že leto dni povezoval Ljubljano z Jesenicami. Vrniti se je hotel takoj, ko bo opravil.

V Ljubljani je pristal na vse, kar so zahtevali lastniki Kranjske industrijske družbe. Prodaj je vse razen blejske veleposesti. Tam je hotel preživeti svoja zadnja leta.

Tisti dan, ko je po vsej verjetnosti Fričeva mati, milostljiva gospa Rouardova v svoji palači na Dunaju pripravila razkošno silvestrovanje in povabila številno družbo dunajskih aristokratov, da bi z njimi pričakala srečno novo leto 1872, je njegov oče, Viktor Rouard prenehal biti tovarnar in fužinarski gospod, lastnik rudnikov in največji posestnik na Kranjskem. V listine Kranjske industrijske družbe so ta dan vpisali, da je gospod Viktor Rouard, po narodnosti Francoz, po domovinski pravici pa jeseniški tržan in državljan avstro-ogrske monarhije, prodal imenovani družbi plavž, dve presnovki za pridelovanje jekla z vsemi fužinarskimi napravami na Savi; žage, mline ter posest na Plavžu; fužine v Mojstrani in fužine v Globokem pri Radovljici; rudnike pri Savskih jamah pod Golico; rudnik železo-manganove rude na Begunjščici; dvajsetisoč štiristo hektarjev zemljiške in gozdne posesti od osemindvajset tisoč štiristo osemindvajset hektarov plus devetinšestdeset kvadratnih metrov skupne zemljiške in gozdne površine blejskega veleposestva; vse ribolovske pravice v Podkorenski Savi in v Boninjskem jezeru. Od gospoda Viktorja Rouarda, sedaj posestnika na Bledu, prej jeseniškega tržana, prodani kompleks obsega tudi rezervatne gozdove cesarsko-kraljevskega rudarskega erarja v občinah Kranjska gora, Podkoren in Gozd; gozdne komplekse na področju Pišance in Martuljka; montanske gozdove v okolici Savskih jam; Mežakljo in gozdni kompleks v okolici Belce in nad njo.

Morda so prav tedaj gostje pri milostljivi gospe Rouard v njeni dunajski palači dvigali čaše in nazdravljali novemu letu, ko je skozi ledeno zimsko noč tam daleč na Kranjskem drsela kočija na saneh. V njej je sedel starec, zavrt v odeje. Vso pot je molčal. Ko je na Savi — ali ni tega večkrat pripovedoval nekdanji očetov kočijaž Jošt? — pred graščino izstopil, se je iz plavža pravkar razlil sarž. Krvavo je obsijal nizko meglo nad dolino.

»Zdaj ne teče več zame, zdaj teče za mokaerje,« je s temnim glasom rekel stari gospod kočijažu Joštu. Potem je odprl težka vrata in vstopil v graščino. Tudi ta ni bila več njegova. Prav ta dan je tretjič zamenjala lastnike. Leta 1536 so jo zgradili Bucceliniji. Propadli so in leta 1766 je kupil graščino Valentin Rouard. Sto šest let kasneje pa je doživel isto usodo vnuk Valentina Rouarda, Viktor Rouard.

Mencinger Avgust

Klinar Jože

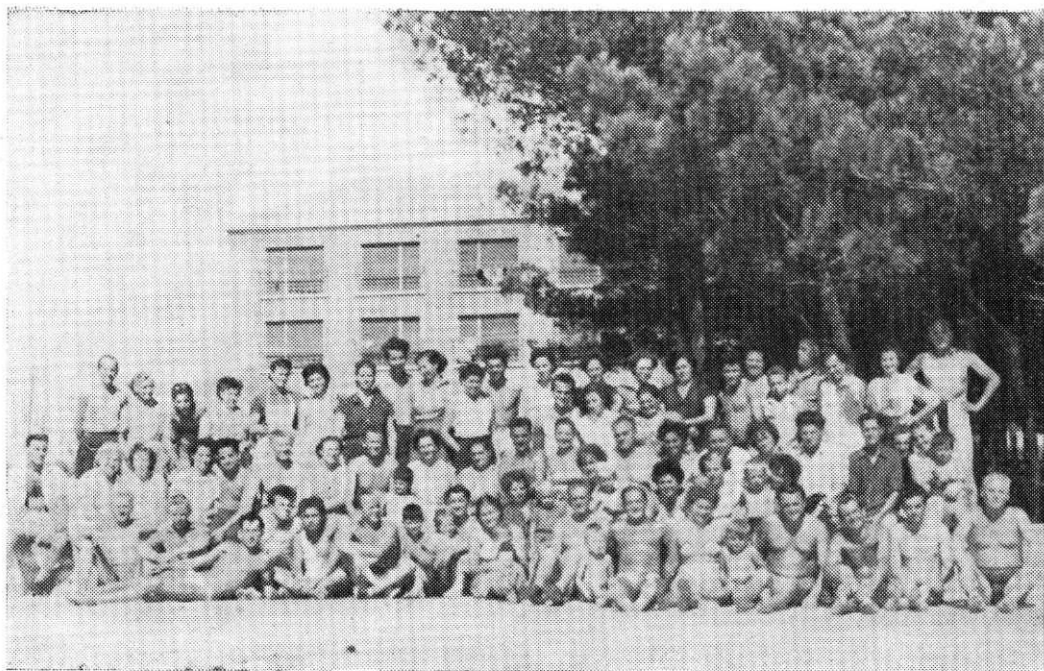

Ulčar Vinko

Urbas Franc

Jeseniški
železarji kori-
stijo dopust
v Vodica

Iz Vodice...

**se vračamo
z najlepšimi
vtisi in prijetno
razpoloženi**

Znano je, da naši sodelavci kaj radi koristijo letni oddih v počitniških domovih, ki jih ima naša tovarna ob jadranski obali. Tako je nekaj naših članov koristilo letni dopust v Opatiji, velika večina jih odhaja v prijazno Crikvenico, tisti pa, ki jim je po volji bivanje pod šotori, se odločijo za naš camping v Vodica. V zadnjih številkah smo pisali le v glavnem o prijetnem razpoloženju v Crikvenici, v zadnji številki Železarja pa posredujemo svojim bralcem nekaj vtisov in prijetnih doživetij delovodje tov. Franca Zorman, iz adjustaže tanke pločevine na Javorniku.

Tov. Zorman je koristil oddih v borovem gozdiču v Vodica pri Šibeniku, kjer imamo svoje taborišče oziroma camping in kar prehvaliti ne more prijetnosti in zadovoljstva, ki je vladalo v taboru.

Kakor je tov. Zorman povedal sodelavcu našega lista, ima veliko zaslug za prijetno počutje gostov prav osebje, ki ima vedno dobre odnose z našimi sodelavci, ki koristijo proste dni v letu v tem kraju. Skupina, v kateri je koristil oddih tov. Zorman, je imela lepo sončno vreme, hrana obilna, dobra in tudi izdatna, sicer pa je bilo poskrbljeno in to v dovoljni meri za zabavo in razvedrilo. H gostom-sodelavcem iz jeseniške železarne pogosto prihajajo tamkajšnji domačini, ki so zelo prijazni in tudi cenijo goste z Jesenic. Naši sodelavci niso pozabili na izlete, nekateri so odšli k slapovom Krke, drugi so si ogledali spomenike padlim borcem, pa tudi dobre kapljice se v teh krajih ne manjka.

Zlasti je omeniti upravnika našega taborišča v Vodica tov. Gregorja Butenka, ekonomo Jožeta in pridne kuharice. Ob zaključku oziroma odhodu so organizirali taborni ogenj, to priliko pa so izkoristili za prijetne razgovore s predstavniki družbenih, političnih in gospodarskih organizacij občine Vodice.

Tov. Zorman pravi ob zaključku svojega razgovora z našim sodelavcem: Zadovoljni smo se vrnili iz Vodice, pričakovati pa je, da bo sindikalna podružnica naše železarne tudi prihodnje leto tako lepo poskrbela za prijeten oddih svojih sodelavcev ob obali našega morja.

Fizkultura in šport

KOŠARKA

Tudi košarkarji so pričeli z prvenstvenimi tekmovanji. V prvi tekmi se je pomerila ženska košarkarska ekipa z ustrezno ekipo Svobode iz Ljubljane. Točke so ostale tudi tokrat na Jesenicah, rezultata dvoboja pa je bil 34:16. Mlade tekmovalke z Jesenic so bile uspešne tudi v drugi košarkarski tekmi, premagale pa so ekipo iz Ljubljane z rezultatom 56:25. Največ košev sta dosegli Polka Cilka in Šmidova Jana.

V počastitev letošnjega Občinskega praznika so košarkarice z Jesenic povabile v goste ustrezajočo ekipo ŠD Svoboda iz Ljubljane. Nočna tekma je privabila na igrišče lepo število gledalcev, ki so bili priča zanimivi in lepi igri, v kateri so zmagale domačinke z rezultatom 41:20.

BOKS

Dne 13. julija je bilo na Jesenicah juniorsko prvenstvo v boks LR Slovenije. Pri tem tekmovanju je sodelovalo 18 parov, BK Jesenice pa je zastopalo 5 mladih tekmovalcev-boksarjev. Boksarja Mlakar in Podkonjak sta v tem tekmovanju zasedla prvi mesti in postala republiška mladinska prvaka za leto 1957, talentirani mladi boksar Repinc pa je zasedel drugo mesto, vendar po krivdi sodnikov. To je vsekakor lep uspeh BK pri Športnem društvu Jesenice, ki v zadnjem času pridno vadi in se ponša z mladinskimi prvaki v posameznih kategorijah. Tehnično vodstvo Boksarskega kluba je omenjeno prireditel dobro organiziralo in pripravilo.

ODBOJKA

Kakor košarkarji tako so v zvezi s prireditvami v počastitev Občinskega praznika tekmovali tudi odbojkarji. Tokrat so gostovali na Jesenicah člani in članice OK Prešeren iz Lesc pri Bledu. Obe srečanja so odločili Jeseničani v svojo korist. Ženska ekipa je zmagala z rezultatom 3:1, moški pa so po trdi borbi osvojili pokal Jesenic z rezultatom 3:2.

NAMIZNI TENIS

V zadnjem času so prišli na svoj račun tudi ljubitelji namiznega tenisa, ko so si ogledali dvoboj Gorenjska : repr. Budimpešte. Če naše ženske ne bi imele »smolo«, bi lahko zmagale, tako pa so tekmo izgubile z rezultatom 3:2. Člani moške ekipe iz Budimpešte so se predstavili kot pravi mojstri bele žogice in s kvalitetno igro tudi gladko odpravili domače igralce z rezultatom 5:1. Edino zmago v tem

tekmovanju je priboril za namiznoteniško ekipo Gorenjske igralec iz Jesenic tov. Stana Vasko.

Naši igralci namiznega tenisa so imeli v gosteh moštvo LOMBIG iz Budimpešte. Na sporedu je bila tekma tega odličnega moštva z reprezentanco Gorenjske. V tekmi moških in ženskih reprezentanc so zmagali Madžarski gostje in sicer z rezultatom 5:1 in 5:2. Pri tem je zanimivo, da je edino zmago pri moških priboril Jeseničan Stana Vasko, ki je premagal Madžarskega juniorskega prvaka Janožo, ki je hkrati tudi II. evropski prvak v namiznem tenisu.

V gosteh smo imeli tudi priznano namiznoteniško ekipo iz Zahodne Nemčije Essen West, ki se je pomerila z namiznoteniško reprezentanco naše železarne. V tekmovanju moških so zmagali Jeseničani s 5:2, dočim so ženske tekmovalke srečanje izgubile z rezultatom 3:2.

ZMAGA JESENIŠKIH ŠAHISTOV NAD KRANJSKIMI

V Delavskem domu na Jesenicah je bil odigran 12. tm. popoldne drugi od trinajstih šahovskih dvobojev Šahovskega društva Kranj in Jesenice. Društvo, ki bo zmagalo v večini srečanj, si bo priborilo pokal Občinskega ljudskega odbora Jesenice v trajno last. Zanimiva borba na 35 deskah je prinesla tesno zmago Jeseničanom, z rezultatom 19:16, medtem ko so na prvih osmih deskah zmagali domačini dokaj častno z rezultatom 6:2. Rezultati na prvih deskah so bili:

Longer : Bavdek remi, Lešnik : Misjak 1:0, Grossek : Bukovec 1:0, Štrumbl : Štefe 0:1, Kuster : Kavčič 1:0, Korošec : Kristan 1:0, Jan : Šimič 1:0 itd.

Nogomet

Ljubljansko — primorska liga NK Jesenice na 6. mestu

V nadaljevanju tekmovanja v ljubljansko-primorski ligi so naši nogometaši odigrali naslednje tekme:

V Novi Gorici proti istoimenskemu moštvu so izgubili z rezultatom 1:3.

Na Jesenicah so prav tako izgubili srečanje z enajstorico ljubljanskega Krima z rezultatom 0:2, zadnjo tekmo pa so odigrali v Trzinu in dosegli neodločen rezultat 3:3, tako da so s petimi zbranimi točkami trenutno na 6. mestu. O nadaljevanju tekmovanja bomo še poročali.

